

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

10

TEMMUZ - AĞUSTOS 2023

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

AHMET YETİK

AŞUR ÖZDEMİR

FATİH ÖLMEZ

FATOŞ BAT

GÖZEN ESME

İYGEN HASENULI

ÖZLEM METİN

SİDDİK YURTSEVER

SÜLEYMAN ÇINAR

SÜMEYRA SALİK

YAĞMUR KAŞIKÇI

YAKUPHAN GÜLEÇ

10

TEMMUZ - AĞUSTOS 2023

İmtiyaz Sahibi

Okur

Genel Yayın Yönetmeni

Yakuphan Güleç

Yayın Kurulu

Süleyman Çınar

Ahmet Yetik

Mizanpaj ve Tasarım

Ahmet Yetik

Kapak Görseli

Fotoğraf: Kazım Salık

İletişim

oykumenedebiyat@gmail.com

Sosyal Medya

oykumenedebiyat.com

© Her hakkı saklıdır.
İki ayda bir yayımlanır.

HAYATIN SATIR ARALARI: HİKÂYELELER

Her insan hikâyesiyle var bu hayatta. Kendi kaderiyle, yaşadıklarıyla, öğrenip anlattıklarıyla; gözbebeklerine düşen akislerin gönül aynasındaki yansımalarını anlamlandırırken, kalbini rehber kılıp ruh aleminin derinliklerini keşfederken, kaderinin kesiştiğini insanları tanırken insan, kendi hikâyesini yaşıyor ve okumaya çalışıyor. Bu süreçte her şeyi değiştiren bir soru takılıyor zihninin kancalarına: Neden şöyle/böyle olmasın ki?

Yaşananlar geçip gidiyor, gözlerimize yansıyanlar siliniyor ama zihnimize takılanlar, kalbimizin kapısını çalanlar uçup gitmiyor, her an yeni bir kisveyle karşımıza dikiliyor. Onu yeniden süzmemizi, yorumlamamızı, ona yeni elbiseler giydirmemizi bekliyor. Hikâye de orada başlıyor. Ercan Kesal'ın dediği gibi: "Dünyayı yeniden ve bir kez daha kurabilme, gerçeği yeniden icat edebilme yeteneğini bağışlayan bir sanattır edebiyat."

İnsan; kurarken, kurcalarken, olaylara yeni elbiseler biçerken kimi zaman hayatın mahzenine iniyor kimi zaman da bir kuş misali göklere çıkıp hayatı oradan seyrediyor. Kimi zaman da satır aralarında geziniyor hayatın. Bir kuyumcu terazisindeki hassasiyetle hayatın dengelerini keşfediyor, bir çocuk gözündeki hayretle bakıyor hayata.

Hayatın kıyısında, köşesinde, altında, üstünde gezinen insan, hayatın satır aralarını keşfediyor, diyar diyar gezinen gezginler gibi bir mânâ bulabilmek ümidiyle hikâyeden hikâyeye yol alıyor, kendi hikâyesine nice hikâye katıyor. Yazarın da dediği gibi: "Hikâyeler, acılar da dâhil her şeyi anlamsız olmaktan çıkartarak tekâmülün bir basamağı hâline getiriyor."

Bu sayımızda; Ahmet Yetik, Fatoş Bat, Sümeyra Salık, Yağmur Kaşıkçı birer öykü ile; Süleyman Çınar tahlil yazısıyla yerlerini alıyorlar. Gözen Esmer'in tefrika öyküsünün üçüncü kısmı ile devam ediyoruz. Aşur Özdemir'in çevirisi ile İygen Hasenuli'den güzel bir öykü okuyacağız. "Öykü Yazmak Hikâye Olmak" köşemizin bu sayıdaki konuğu Sıddık Yurtsever. Ayrıca Ahmet Yetik'in Özlem Metin ile yaptığı kıymetli söyleşi yer alıyor sayfalarımız arasında. Öykümen Sözlük, Öykümen Kütüphane sizleri bekliyor. Bu sayımızda "Öykünün Resmi" köşesinde kendine has tasarım ve çizimiyle Fatih Ölmez konduğumuz olacak.

İyi okumalar dileriz...

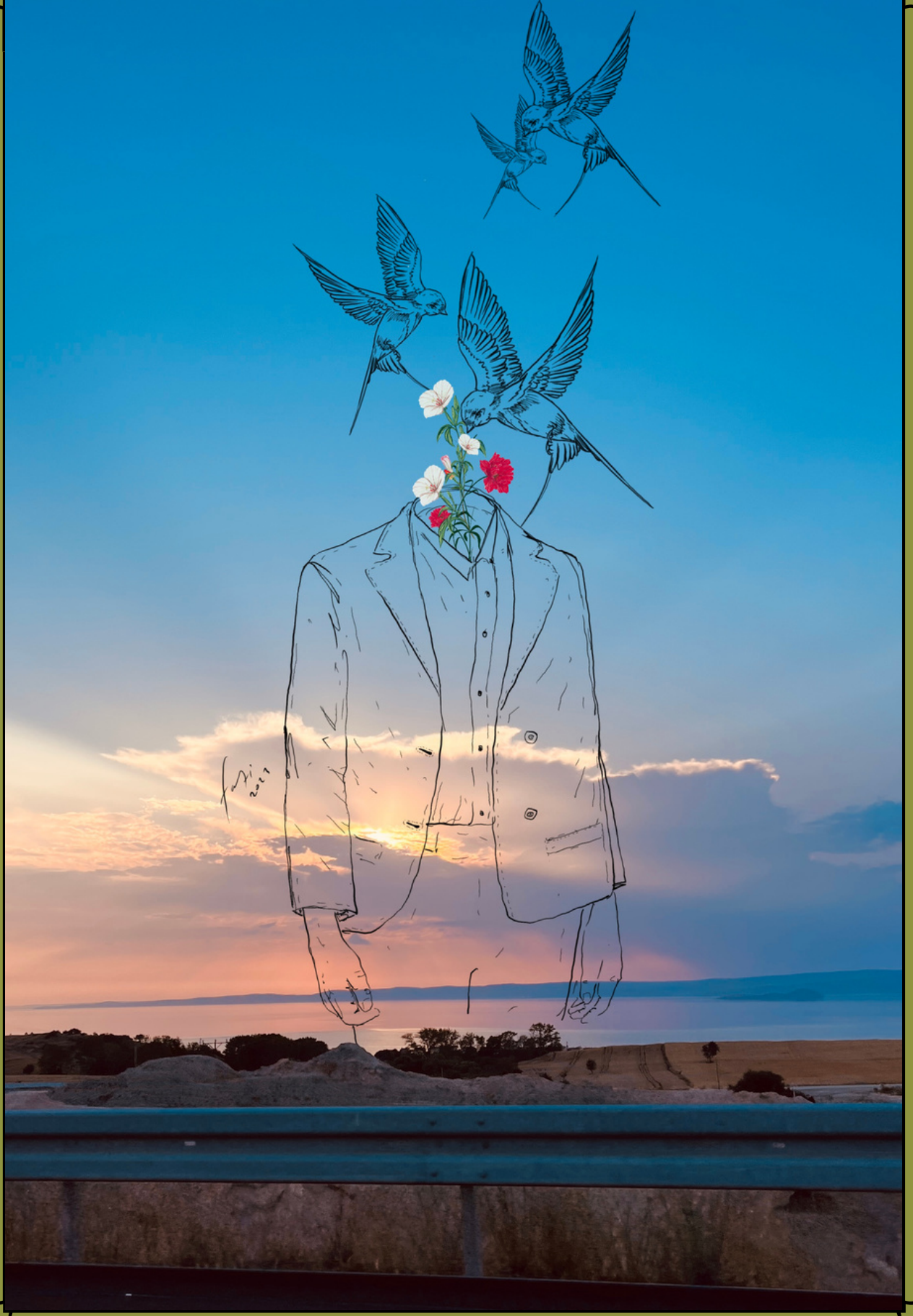
Süleyman Çınar
Editör

İÇİNDEKİLER

FATİH ÖLMEZ	ÖYKÜNÜN RESMİ	3
AHMET YETİK	KIRLANGIÇLAR YUVAYA DÖNMEDİ	4
SÜMEYRA SALİK	VEDA MEKTUBU	8
İYGEN HASENULİ ÇEV.: AŞUR ÖZDEMİR	BÜYÜK EV	12
SÜLEYMAN ÇINAR	BENDE BİRAZ HERKES, HERKESTE BİRAZ BEN VAR	15
GÖZEN ESMER	DİLBİLİMCİ FUAT BEY'İN ÖYKÜSÜ: YA GİDİLMEDİYSE? (II. KISIM)	18
YAĞMUR KAŞIKÇI	DİRENİŞ	24
AHMET YETİK	ÖZLEM METİN İLE SÖYLEŞİ	29
FATOŞ BAT	ÖLÜM SEREMONİSİ	33
SİDDİK YURTSEVER	ÖYKÜ YAZMAK HİKÂYE OLMAK	39
	ÖYKÜMEN KÜTÜPHANE	42
	ÖYKÜMEN SÖZLÜK	45

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

KIRLANGIÇLAR YUVAYA DÖNMEDİ AHMET YETİK

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

“Anaa duydun mu gıı, Çınçın Aba’nın gızı Hacer, baba ocaana dönmüş.”

“Duydum ya gız. Yazık olmuş yazık. İki dene de çocukla. Tüh tüh.”

“Allah kimsenin başına vemesin aman diyem, çok zor çok.”

“Amin amin Allah kimsenin yuvasını bozmasın aman diyem.”

“Amin ahretlem amin.”

Okul çıkışı servisten inip yerdeki taşlara şut çeke çeke eve yollanıyorum. Köy fırınında oturan kadınlar bir yandan çay içiyorlar, bir yandan dedikodu ediyorlar. Kafamı kaldırmadan yanlarından geçmek istiyorum. Nazife Teyze’nin gözünden kaçamıyorum.

“Len İbrahim, ge bakem bure de şu cıvıktan bi dıkım al.”

“Ben tokum Nazife Teyze, sağ ol.”

“Len hatır için bile alınır len bi dıkımdan nocek. Bi dıkım çıkarve bakem gız şurdan.”

Zarife Teyze gelen emir üzerine yanında duran tepsiden bir parça cıvık çıkarıp veriyor bana. Teşekkür edip yoluma devam ediyorum. Yerdeki ufak taşları tepikleyerek ilerlemeye devam ediyorum. Elimdeki cıvıktan birkaç lokma alıyorum ağzıma. Bir yandan onları yutmaya çalışıyorum. Nihayet evimizi gördüğüm zaman başımı kaldırıp komşumuz Çınçın Aba’nın evine, pencereye bakıyorum. Hacer Aba’nın kafasını görüyorum, oturmuş yolu seyrediyor. Ona baktığımı fark edince gözlerini biraz daha yükseğe, evlerinin saçağına dikeyorum. Saçak

altındaki belli belirsiz izlerle göz göze geliyorum bu sefer. Birkaç adım daha atıp merdivenimize oturuyorum. Beton biraz soğuk ama aldırmiyorum. Saçak altına bir kere daha bakıyorum. Hacer Aba elinde uzun bir sopayla geliyor yine. Onu görünce hemen eve atıyorum kendimi.

Evimizin küçük bahçesinde kurduğum küçük bir şehir var. Oyuncak arabalarımı kendi inşa ettiğim yollarda sürüyorum. Bazen drift attırıp tozu dumana katıyorum. O zaman diğerlerinden biraz irice duran ve yola zar zor sığan “police” yazılı beyaz arabam devreye giriyor. Hemen olaya müdahalede bulunuyor. “Hop hop hemşerim burası güvenli bir şehir, halkın güvenliğini tehlikeye atamazsın.” “Pekâlâ memur bey, özür dilerim, hata ettim.” “Özrünü kabul ediyorum fakat ceza yazmak zorundayım.”

“İbraam, gel len bure. Elma soyverem de yi.”

Bu dedemin sesi. Dedem o zamanlar henüz sağ, sesi de kendisi de dipçik gibi. Soyduğu elmalardan yerken gökyüzüne bakıyorum. Kuşlar uçuşuyorlar.

“Dede bu kuşların adı ne?”

“Kırlangıç yavrum.”

“Ben bu kuşları çok sevyom bilyon mu?”

“Neden sevyon söyle bakem bi.”

“Bilmem tüyleri çok güzee görünyo bene. Emme hiç dokunmadım.”

“Biz dokunmadımız için tüyleri güze

yavrum onlan.”

“Nasıl yani?”

“Boş ve’ sen, elmanı yi.”

“Emme ben kışın kırlan-
gıçları görmüyom
dede, niye?”

“Çünkü onla göçyola oğlum.”

“Nere?”

“İscak nereşe ore.”

"Ee kışın bizim evimiz de ıscacık olyo.
Emme geceleri hariç. Uzaman da
yorganın altına barba gireeriz n'ocek."

Dedem okkalı bir kahkaha savuruyor.

"Olmaz guzum. Unlan öteki ıscak
diyarlada da evleri va. Sobee gerek
yokmuş urda. Hem bak urda da sen gibi
cıbala vamiş, onla mahrum mu gasın u
güzellikleden?"

Dedeme hak veriyorum. Kuşları
uzaktan izlemekle yetiniyorum sadece.
Dedem ambardan bir avuç buğday
getiriyor. Duvarın dibine uzunlamasına
dağıtıyoruz buğday tanelerini. Birkaç
kırlangıç cıvıldaşarak yanaşiyor.
Ağızlarına aldıkları buğday taneleriyle
yuvalarına uçuyorlar. Ufacık kafalar
yuvalardan dışarı taşıyor annelerinin
kanat sesini duyduklarında. Ve
kocaman açılıyor ağızları. Bir tanesi
kapıyor hemen buğday tanesini. Anne
kırlangıç tekrarlıyor bu sahneyi. Her
seferinde farklı bir yavrunun karnı
doyuyor. Sonra bir başkasının bir
başkasının. Dedemle beraber onları
seyrediyoruz. Annemle babamı
düşünüyorum sonra. Akşama kadar
tarlada çalışıp duruyorlar diye kızdığım
aklıma geliyor. O anda şimşekler

çakıyor zihnimde. Hani onlar akşama
kadar benimle oynasalar rızkımızı kim
kazanacak? Anne kırlangıç, sürekli bir
yerlere uçup yiyecek bir şeyler bulmasa
yavrular nasıl büyüyecek? Akşam olsa
da anneme ve babama sarılsam diye
sabırsızlanıyorum. Dedemin soyduğu
elmalardan yiyorum sonra. Birer parça
da kırlangıçlara vermeyi ihmal
etmiyorum.

Günler günleri kovalıyor. Ben biraz
büyüyorum. Büyürken hiçbir şey
yapmıyorum ama. Sadece topraktan
şehirler inşa edip sonra yıkıyorum. Bir
de kırlangıçlarla konuşuyorum. Uzaktan
tabii. Onlar da benimle konuşuyorlar
sanki. Gittikleri diyarlardan bana
masallar getiriyorlar. Başkaları
duymasa da ben onları duyuyorum. Her
gün saatlerce sohbet ediyoruz. Tek
arkadaşım onlar oluyor. Beni dinleyen,
beni seven...

Sonra bir gün dedem göçüp gidiyor.
Havalar da sıcak ama neden göçtüğünü
anlamıyorum. Aklım ermiyor o
zamanlar ölüme. Kırlangıçlardan rica
ediyorum, dedemden haber getirmeleri
için. Beni kırmayacaklarını biliyorum.
Ama bir gün çok kötü bir şey oluyor.
Kırlangıçlar bize, bizim köyümüze
küsüyorlar. Bir daha dönmek üzere
gidiyorlar. Belki de dedemin yanına
gitmişlerdir diye umut ediyorum.
İnşallah öyledir. Çünkü dedemin tek
arkadaşı da bendim. Bari o yalnız
kalmasın oralarda istiyorum.

Temmuz ayının başları. Sabah güneşi
yüzüme vurunca ninemin bazlama

kokusu da burnuma geliyor.
Yataktan fırlıyorum. Ninemin
yanağına bir öpücük kondurup
kırlangıç dostlarıma selam
vermek için terlikleri ayağıma
geçirip çıkıyorum evden.

Ninem bağılıyor arkamdan.

"Nere gityon deli oğlan?"

"Kırlangıçlar nene, onlara günaydın
demeye!"

"Ah sen çok yaşa emi! Çabık ge emme,
soğumasın bazlamala"

"Tamam nene"

Merdivenlerden üçer beşer iniyorum,
sanki inmiyor uçuyorum. Her sabah
olduğu gibi, Çınçın Abaların saçak
altlarına dikiyorum gözlerimi. Ama bu
sefer beni kırlangıç yuvaları değil, boş
bir duvar karşılıyor. Anlam
veremiyorum önce. Sonra gözüm
uzunca bir sopanın ucuna takılıyor.
Sopanın diğer ucunda Hacer Abla. Bana
bakıyor, pis bir gülümseme var
suratında.

Hacer Abla'nın sesini duyunca
irkiliyorum. Ama korkmuyorum. Bu
sefer hainlik ve bencillik yok ses
tonunda. Filmlerin kötü karakterleri
gibi sıırtmıyor da. Mahcubiyet var
sadece. Biraz da pişmanlık.

"Kırlangıçlar yuvalarına dönmedi değil
mi İbrahim?"

"Dönmediler abla."

"Ama ben döndüm. Keşke kırlangıç
olsaydım."

Susuyoruz ikimiz de. Gökyüzüne
bakıyoruz. Gözlerimi gökyüzünde
gezdirirken tanıdık birine rastlıyorum.
Heyecanla Hacer Abla'ya seslenecek
oluyorum. Ama yanımda onu
göremiyorum.

(Kasım 2022, Gördes-Ocak 2023, Çivril)

VEDA MEKTUBU

SÜMEYRA SALİK

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

8

Hayatın alelade aktığı zamanlardı. Yapay hüznün çiçeklerini gerçek gözyaşları ile sulama hastalığına tutulmuş herkes gibi sorumluluklarımı yerine getiriyor, küçük şeylere büyük anlamlar yüklüyor, iğne ucu kadar dertleri devleştiriyordum zihnimde. Bu talihsiz hikâye tam da o zaman başladı işte, vakitlerden bir sene eksiği anlardan bu an. Ben acziyetimi kucaklamış muazzam bir hayranlıkla ona tapınıyorken sen kendinden büyük bir ısrarla dahil oluverdin bu hikâyeye. Hesapta olmayan bir karakterdin, seni nereye koyacağımı bilemedim uzunca bir süre. O sıralarda, çok sevdiğim biri “artık kendi yolunu çiz” deyiverdi. Yaşamak külfeti altında ezilen, kaybolmaktan korkarken kendini tamamen yitiren, kendi hikâyesinde figüranlaşmış biri nasıl çizer yolunu diyemedim, ama muazzam bir hesap sorma arzusu hasıl oluverdi içimde. Kendinden korkan herkes gibi sebeplerle olan kavga içerisinde sonuçlardan uzaklaşma yolculuğuna devam ederken, kendi yolumu çizmem isteğinin küstahlığına cevap olarak gerçek bir tuvalin karşısına oturup fırçalarımı aldım ve yolumu çizmeye başladım.

Haddinden fazla anlam yüklediğim o tablo bitince, işte diyecektim işte çizdim yolumu. Öyle olmadı, sen ve ısrarın yarım bıraktırdı o tabloyu. Yaşamak lütuftu senin için, hem devasa bir kaostun içinde debelenip duruyor hem de ısrarla kendi yolunda yürüyordun ve yetmezmiş gibi beni de o yola çekmek için muazzam bir gayret gösteriyordun. Ben yarım kalmış bir hikâye ve çizilecek bir yol ile sürükleniverdim bu maceraya. Zamanlardan sekiz ay eksiği ve anlardan bazı anlardı, hikâyenin girişi tamamlanmış, gelişme kısmına erişmiştik. Bana sebepler veriyordun; var oluşumu anlamlı kılmak için, yitirilenleri ardımda bırakmak için, kendi içime gömdüğüm öz benliğimi keşfetmek için sebepler. Ben kısır döngüler içerisinde kaybolma gafletine sıkı sıkıya bağlanma gayretindeyken sen her seferinde yeni bir kapı aralıyor, yeni mümkünleri seriyordun önüme. Ben bu çukurun en derinine inip karanlığın en yoğun halini keşfetmeyi vazife edinmişken sen gökkuşağının renklerini saymaya kalkıyordun. Gamsız mısın yahu diyeceğim geliyordu bazen, hiç mi yaran yok, senin kalbine kimse kazık saplamadı mı, hiç yarım kalmadın mı, kursağında kalan bir hevesin de mi yok? Bu sorunun cevabını, bana yolumu çizmemi söyleme gafletinde bulunan kişi vermişti; “herkesin vardır, ama herkes boynuna asıp gezmez yükünü, kimisi sırtında taşır kendisi bile görmek

zorunda kalmasın diye.” Şimdi durup düşününce, geçmiş, anı ve geleceği konuştuk seninle pek çok kez ama seni konuşamadık yeterince. Basitçe ve hızlıca bir günah çıkarma değil bu, tüm anları kapsayan bir sitem aslında ama sen bunu bilmeyeceksin, bu bilmek yükünü tek başıma yükledim. Böylece zamanlardan beş buçuk ay eksigi ve anlardan pek çok anı geride bıraktık. Sen ne ümitsizce sevilme için çırpındın ne haddinden fazla sevmek için çabaladın, hep yaptığın gibi, başka bir mümkünü gerçek kıldın. Herkesten farklı ve herkesle aynıydın, çabalarken bile çabasız görünmeyi başarabiliyordun ve ben bunu hiçbir zaman kabullenemedim. Bitmeyen neşen ve ifadesizken bile dünyanın en güzel tebessümlerinden birini taşıyan yüzün gözümün önüne gelmişken sana geç kalmış bir itirafta bulunmak isterdim ama bu artık mümkün değil çünkü bir şeyleri mümkün kılmak senin yapabileceğin bir iş ve sen bunu bilmeyeceksin, bu bilmek yükünü de tek başıma yükledim. Seninle bir elmanın iki yarısı değil, aynı tezgahta yan yana duran iki elmaydık belki yalnızca ama kendime geç kalmış bir itirafta bulunmam gerekirse; sevginin bağlı ve bağımlı olmadan, bir kalıba sokulmadan yaşanabileceğini gerçekten öğrenmeme vesile olmak için hayatıma dahil olduğuna olan inancımın ve bunun için sana duyduğum minnetten bahsetmeyi

tercih ederdim muhtemelen. Başka bir zamanda, başka bir yerde, şartların başka olduğu alternatif bir hikâyede gökten üç elma düşebilirdi ama bu kadar hızlı bir giriş ve aynı hızla ilerleyip çok kısa süren gelişmenin ardından hikâyemiz modern zaman hastalığına tutuldu ve biz hayatın koşturmacası içinde birbirimizi bir kenarda unutuverdik. Yarına olan muazzam inancıyla kendisi de dahil her şeyi erteleme hummasına tutulan herkes gibi başka uğraşlar edinip geçirdik günlerimizi. Rengarenk yalan koleksiyonumuzun en nadide parçası baş köşeden el sallıyordu bize; nasılsa nereye bıraktıysak orada bulurduk, nasılsa nerede kaldıysak oradan devam ederdik, nasılsa zaman aynı anda hem korkunç bir hızla akıp gidiyor hem de mih gibi çakılıp kalıyordu olduğu yerde. Zamanlardan iki buçuk ay eksigi anlardan bir anda çıkageldin ansızın, kısa ve uzun vadeli gelecek planların ve sen sanki hiç gitmemiş ve sanki en başında hiç gelmemiş gibi tekrar bir sayfa açıyordun sanki. Sonu getiril-

memiş hikâyeyi reddediyor,
kucağında bambaşka bir
hikâyenin var olabileceğine
in ile karşımda duruyordun.

Durup
sordum kendime uzun
uzun, ait olmadığım bir
hikâyenin parçası olma isteğimle
yitirdiğim bunca zamandan sonra
mutlu bir son mümkün müydü sahiden?

Bu sorunun cevabını ikimiz de bilmiyoruz ve artık bilmemiz mümkün değil ama sen bunu bilmiyorsun, bu son bilmek yükünü ben tek başıma yükledim. Hikâyenin sonucuna böylece geliverdik. Öyle filmlerdeki gibi aniden tepsi düşmedi elimden, duvardaki bir fotoğrafın camı çatlamadı, kalbim sıkışmadı birden, geçmiş zaman hırslarının getirdiği bir merakla öğrendim gidişini. Zamanlardan bir ay eksiğinde ve anlardan o anda, hevesle sürdürdüğün bu hayat yolculuğun sonlanmış. Geldiğin gibi aniden giderek bu hikâyeyi hızlıca noktalamanla anladım bu bizim hikâyemiz değildi, hiç olmamıştı. Bu senin hikâyendi ve ben finalde bir anda dahil olup kaybolan bir yabancıydım sadece, zamanlardan bu zamanda ve anlardan her anda öğrendim. Bir diriden hesap sormak için başladığım ve yarım bıraktığım tabloyu bir ölüye veda etmek için tamamladım bugün.

Şairin dediği gibi;

“Damla damla oluşuyor hayat
Ölüm kımıl kımıl
Duymak kolay
Anlatmak değil”

BÜYÜK EV*

İYGEN HASENULI
ÇEV.: AŞUR ÖZDEMİR

Ç.N.: İyegen Hasenuli, Tobılǵılı Dala Tolǵawı, Foliant Baspası, Astana, 2002. s. 25-28.

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Yayladaki halk kışlağa ininceye dek okulda dersler başlayıverir, bundan dolayı herkes balasını bir iki aylığına akrabalarının yanına gönderir.

Bizim kalacağımız ev ise Küçük Amcamın yani babamın küçük kardeşinin evi. Bu evde o kadar çok bala var ki hepimiz büyük yuvarlak sofranın çevresine zor sığıyoruz. Ben, ağabeyim, Küçük Amcamın ikinci karısından doğan oğlu, büyük oğlundan üç torunu, yine bir oğlu ile bir kızı, kısacası bir alay çocuk.

Bu kadar çoluk çocuğa yiyecek bulmanın çok kolay olmadığı, kazandaki sütün kaymağını çalmak gibi şeyler yaptığımızı söylersem daha iyi anlaşılır. Herhâlde doyasya yemek yiyemiyorduk.

Küçük Amcamın karısı inek sağmaya durunca köpük köpük kaymak damlalarını takip ederek “hırırsız”ı eliyle koymuş gibi bulur ve bacaklarından yakalayıp bağırta bağırta ocak üstündeki kazanın yanına getirir ve hesaba çekerdi. Sorgudan hiçbir sonuç çıkmaz. Gözünü taş gibi yumup paldır küldür kaçan kumanın oğlu ne olduğunu anlamaz, gözü açılmamış enik gibi çenileyerek döşegine doğru emekler. Biz bütün bunları yorgan altından gizlice seyrederek. Ceza, koyuna gitmek olarak belirlenir. Zaten her gün tan atmadan sıcak döşekten zorla kalkarak buzağı gütmeye giden kuma oğlu bu kez de içini çeke çeke ağlayarak koyun gütmeye gider. Masa başına sabah kahvaltısı için cümbür

cemaat toplandığımız tek gün hafta sonudur. O gün kabartılmış kaymak büyük bir tasla Küçük Amcamın önüne konur. Bizim önümüzde kavrulmuş buğday, birer dilin tava ekmegi, peynir ve kurut durur. Küçük Amcam çay kaşığı ile kaymağı hiç acele etmeden dudaklarını yalaya yalaya yer ve tası yarılar, sonra kalanını bizim önümüze sürer. Küçük Amcam otururken karısının bize bir şey diyemeyeceğini bildiğimiz için gözlerini belerterek bakmasına aldırmadan kaymağa âdeta saldırırız.

Küçük Amcamın benimle yaşıt kızı okula giderken bir duldada bekleyip bana bir iki parça ekmek, birkaç kurut verir. Konuşamadığı için kendisi okula gitmez. Benim çoğu zaman yemeksiz kaldığım duygulu akranımın hatırandan çıkmıyordu herhâlde.

Okula gidip gelirken Kızılotav başında Büyük Ev diye bir ev olduğunu, oradaki çocukların çok “mutlu” bir hayat yaşadıklarını hatırlarız her zaman. Hayalimiz çok geçmeden gerçekleşir ve ağabeyimle birlikte kaçıp Büyük Evde alırız soluğu. Ninemiz oturduğu için bu eve Büyük Ev dendiğini düşünürüz. Aslında bu ev de babamın yeğeninin evidir.

“Küçük Amcama ayıp olmaz mı, nedir bu yaptığınız?” diyen Bayjökem’in karısına ninem:

“Okula daha yakın olduğu için gelmişler.” der ve alnımızdan öper.

Bu evdeki çocuk sayısı bir yatılı okuldaki kadar neredeyse. O kadar ki çok uzak akrabaların çocukları da bu evde yatıp kalkar.

Bayjökem’in karısı sesini çıkarmadan bir alay çocuğa yemek hazırlamakla uğraşır. Bayjökem törde gülümseyerek oturur. Kolu buğranın budu gibi kaslı ve kalındır. Demirci dükkânı var.

Ara sıra körüğünü çekerek yardım ederiz ona. Kıpırmızı demir külçesini örste tutan kısaççı da kocaman çekiş ile var gücüyle vuran çekiççi de kendisidir. Bazen dükkânın içi ak bir dumanla dolar, soluk tıkayan bir şeyleri eriterek kalıba koyar. Meğer tarım araçlarının birçok parçasını Bayjökem yaparmış. Bu kadar ağır bir işte çalışan Jökem tezgâh başında bize şefkat dolu gözlerle bakmayı ihmal etmeyen ermiş gibi bir adamdır.

Keçe evi dolduran o kadar çocuktan biri hıçkırarak hıçkırarak ağlar fakat ağlayışını saklamak için yorganın altına girerek iç çeker. O zaman ninem:

“Neden ağlıyorsun evladım? Evini mi özledin? Hı? Ne?” diyerek ağlayanın yanına gider.

“Ekmek yemek istiyorum.” der o da iç çekerek. Ninem:

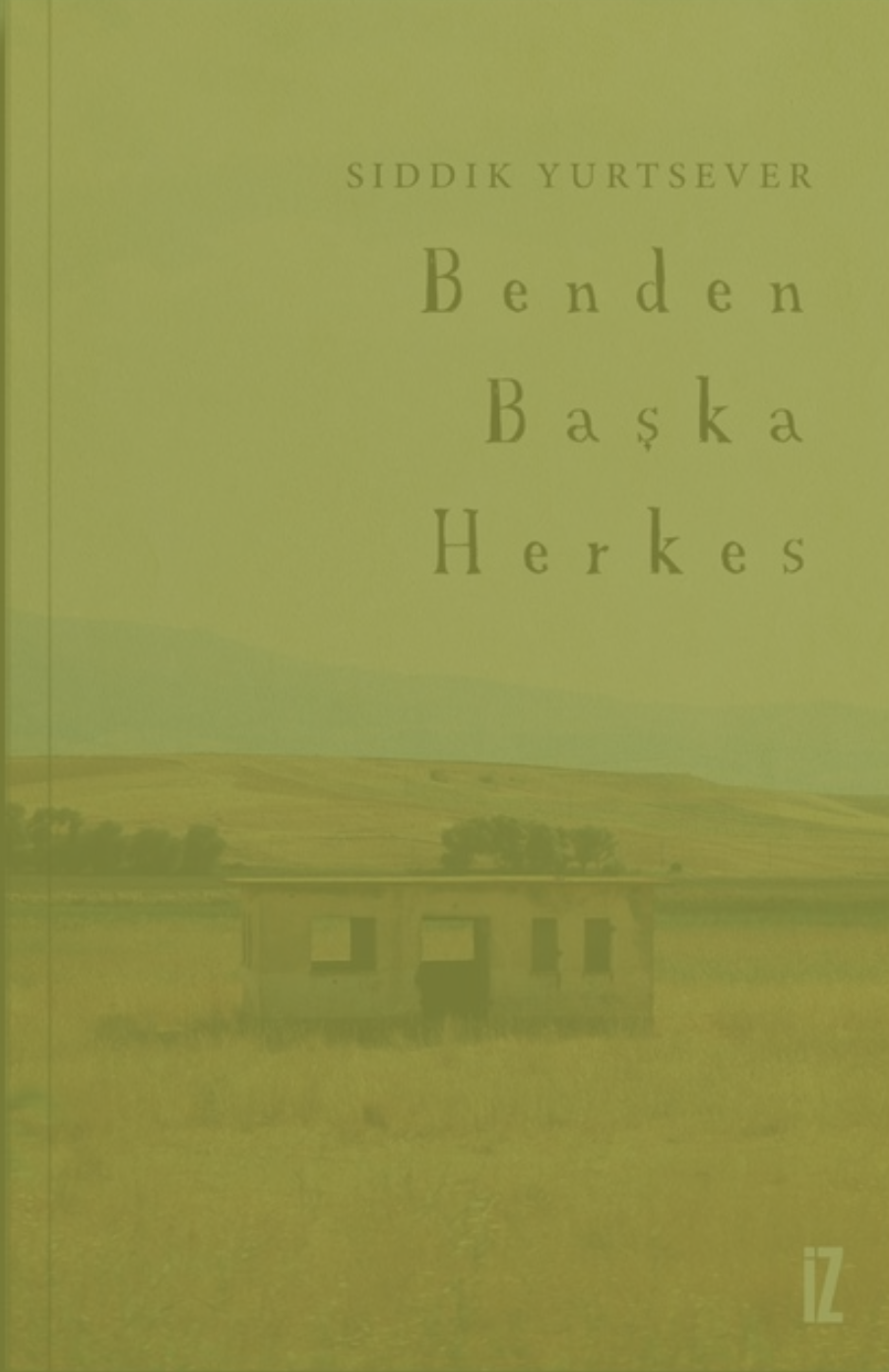
“Kurban olurum sana, ne doymaz çocuk bunlar, Allah’ım!” diyerek kalkar ve ateş yakmaya gider. Ateşi yaktıktan sonra tavaya buğday salarak kavurur. Buğdayın güzel kokusu bütün evi dolaşmaya başlayınca inden çıkan dağ sıçanı gibi yorganın altından da başlar bir bir dışarı çıkar. Ninem:

“Gelin bakayım, geliverin; yalnız biraz soğusun, elleriniz yanmasın.” diyerek sofrayı ateşe yakın yayar ve tavadaki bir avuç buğdayı tavuğa saçarak gibi dolaştırarak döker. Ninemin bütün şefkati bu buğdayı çıtır çıtır yiyip yatağa girene kadar torunlarının üstünde olur. Gece yarısı buğday ile açlık yatıştırmakla meşgul olanlar bizdik yani henüz akıllı pek bir şeye ermeyen bücürler. Başını benim ağabeyimin çektiği üst sınıfta okuyan bölük ise kımıldamadan yatar. Ben onun da buğday yemek istediğini sezerim ve bir avuç buğdayı pantolonumun cebine koyarak yorganın altına girerim.

Ninem ise yüzlerine kan gelmiş, döşeklerine girmeye hazırlanan bücürlerin karnının doyuşundan ziyadesiyle memnun olarak uzun uzun Allah’a şükredip yatar. Ninemin bana ninni gibi gelen bu uzun şükür dualarıyla uykuya dalarım. Ömrümde ninemin kavurduğu o buğdaydan daha lezzetli bir şeye rastlamadım.

BENDE BİRAZ HERKES, HERKESTE BİRAZ BEN VAR SÜLEYMAN ÇINAR

ÖYKÜMEN

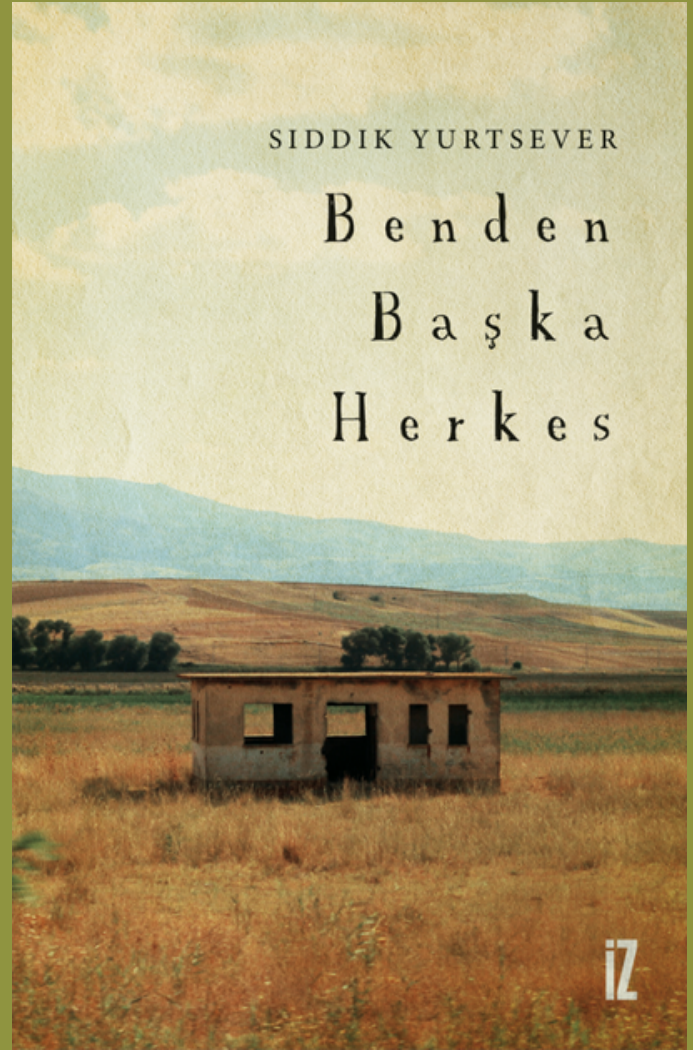
İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Benden Başka Herkes, Sıddık Yurtsever'in ilk öykü kitabı. "Hep Eksik" ve "Hep Hiç" isimli iki bölümden oluşan kitap, 18 öykü sunuyor okuruna. Bölümler, isimleriyle müsemma olacak öykülerle dolu. Hep Eksik bölümündeki öyküler; gönül enginliğinden taşan düşlerin, hayallerin ve sözlerin yarım kalmasından ya da anlaşılmamasından mustarip insanlarla dolu. Hasan Aycın'ın "Burası dünya. Burada işler hep yarım kalır." dediği gibi bir şekilde eksik kalan, tamamlanamayan öyküler, kalbimizi burkuyor, yüreğimizi yaralıyor. Hep Hiç bölümündeki öykülerse boşa kürek çeken, çabaları sonuçsuz kalan, amacına ulaşamayan insanları anlatıyor.

Sıcak, samimi, bazı öykülerde bariz bir şekilde kendini hissettiren mahalle havasının okuru sarıp sarmaladığı; dermansız aşklarla, gönlümüzü yakan hasretliklerle, sinemizi kanatan kavgalarla, kahreden kazalarla ve kederimizi sulayan ölümlerle harmanlanan, yerel ağızla ve mahalle jargonuyla süslenen akıcı üslubuyla insanın kendinden bir parça bulduğu öyküler bunlar.

Kitap, Benden Başka Herkes ismini taşısa da herkesin içindeki "ben"i, "biz"i anlatıyor aslında. Hikâyemiz başkalarıyla, anne baba diyerek bizi bağırılarına basan iki insanla başlıyor bu dünyada. Dünyaya doğmak için anne babamızın hikâyesine konuk olduğumuz gibi doğmamızla birlikte akrabalarımızın, bizi çepeçevre kuşatan

diğer insanların hikâyesinin de bir parçası hâline geliyoruz. Kader, hayat yolculuğumuz boyunca yolda karşılaştıklarımızla, yolu yürüdüklerimizle, selam verip aldıklarımızla, tercihlerimizle hikâyesini yavaş yavaş örmeye devam ediyor.

Benden Başka Herkes; uzağımızda kalan, belki hiç tanımadığımız kişilerin, gönlümüzde yer eden insanların, kendimizin dertlerini anlatıyor bize. Genellikle bir karakterin hayatı merkezinde onun hayatına dokunan insanları anlatan portre öyküler şeklinde ilerliyor. Hayatın içinde kol kanat geren bir dayı, abi, yolda arkadaş,

muhabbette dost, hayatımızı paylaşmak istediğimiz bir eş, yavaş yavaş dahil oluyor hikâyemize yahut biz onların hikâyesine konuk oluyoruz. Kader ağlarını ördükçe bazen onların hikâyesiyle okuyoruz kendi hikâyemizi bazen de dönüp kendi hikâyemize bakıyoruz onların gözünden. Okudukça başkalarının hikâyelerinde kendimizi, acılarımızı, sevinçlerimizi, gönlümüzün derinliklerinde yatan ama anlam veremediğimiz hisleri görüyoruz. Kendi hikâyemizi anlamakta, anlamlandırmakta zorlandığımız anlarda bir başka hikâyenin sahibi yetiştiriyor imdadımıza. Bu sefer de onun hikâyesi üzerinden okuyoruz kendi hikâyemizi.

Bu öyküler, bizi anlatmasa da anlatılanların hikâyesinden kendi hikâyemize bir ayna oluyor adeta. Satır aralarına ekilen sözler, bir sağanak bırakıyor ruhumuzun göklerine ve hiç beklemediğimiz bir anda çivi çakıyor sinemize:

“Ağlamaya başladım, ağladıkça dünyayla aramdaki mesafe açılıyordu. Öksüzlüğümü, yetimliğimi dünyanın sonuna kadar taşıyacağım geldi aklıma. Yüzümü sağa çevirince annemin geçen gün dağlardan topladığı uçurum çiçeklerini gördüm.

İçimdeki uçuruma bu yaraları ne zaman serpiştirdin anne sen? Hangi yağmurdan sonra açtı bu çiçekler? Hangi yamaçta sıırıslıklam oldum? Sahi anne, bu çiçekler mezarında ne zaman büyüyecekler?”

DİLBİLİMCİ FUAT BEY'İN ÖYKÜSÜ: YA GİDİLMEDİYSE?

III. KISIM
GÖZEN ESMER

* Bu öykü üç kısımdan oluşmaktadır. Bu sayımızda üçüncü kısmı okuyacaksınız. Birinci kısım 8. sayımızda, ikinci kısım 9. tefrika edilmiş olup bu sayımızda tefrika öykü tamamlanmış olacaktır.

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Hotel Lutetia...

Burası Rana Hanım'ın Roma'sı. Otel Raspail Bulvarına ihtişamlı ve tarihi gözleriyle bakıyor, bu şiirsel şehrin imgelerini hem koruyup hem de sergileyerek adeta bir müze işlevini görüyordu. Hotel Lutetia, kadim Roma'nın son ve modern anıtı sanki. Rana Hanım, dairesinden Paris'e bakıyor. Matthew ise yatağa uzanmış kinle karışık bir hayranlıkla onu izliyor. Sabah olduğunda Matthew erkenden lobiye inmiş, görevlilerden özel bir görüşme için yer ayarlanmasını rica etmişti. O sırada Rana Hanım üzerinde ipek sabahlığıyla odasına gelen omletini yiyor, bir yandan da haberlere bakıyordu. “Bir çıkış mutlaka var. Bir çözüm kesinlikle var” diyordu ama neydi. Rana Hanım, küçük büyük, sağ-sol ayırt etmez ülkede çıkan ve siyasi etkisinin olduğunu bildiği bütün gazetelere göz atar, hiç olmazsa internet sitelerine girerdi. Voltran ekibinin yaptığı küreselci yayınlara cepheden karşı çıkan bir gazetede Ahmet Aralı imzalı birkaç yazı gördü. Gerçi bu yazılar eskiydi. Ancak Aralı'yla

birlikte çalışabilirse, yeni bir kimlikle kamuoyunun karşısına çıkabilir ve bu esnada Ziya'yı arka plana çekip işleri yoluna koyabilirdi. Ancak ondan önce birazdan gelecek olan ve insanların zayıflıklarını fark etmede tam anlamıyla usta olan kurtlarla dans etmeliydi. Ama kendisinin o yaşlı heriflerden daha akıllı ve etkileyici olduğunu düşünüyordu. Hem güzeldi hem zeki. Renkli gözler, uzun boy, kumral ten ve karakteristik bir yüz...

15 Kasım tarihli günlüğüne şöyle yazdı Rana Hanım: “Manus manum lavat”

Nihayet Matthews'in yanına gelmişti. Kurtların gelmesine biraz daha vardı. Onlar gelmeden Matthews, Rana Hanım'a sakin olmasını, duygularından arınmasını ve gerekirse çoğu için azı feda etmesini istemişti. Matthews'in bu sözlerinden Rana Hanım tedirgin oldu. Nerede bir yaralı varsa ilk kokuyu Matthews alırdı. Tam bir iz sürücüydü. Nihayet Kurtların Lutetia'ya geldiği söylendi. Matthews ve Rana Hanım kendileri için hazırlanmış odaya geçtiler. Onları orada karşılayacaklardı. Rana Hanım bir skandalın daha öznesi olmak istemiyordu.

Kurtlar belirlenen saatten 15 dakika sonra odaya geldiler. Yüzleri ciddi ve duygusuzdu. Sanki toplantıdan önce gözlerini ve dişlerini bilemişti Kurtlar. Matthews konuya girdi ve Rana Hanım'ı temsil ettiğini belirterek durumu anlattı. Kurtlar sakince dinledi. Konuşma bittikten sonra Kurtlardan biri saatine baktı, yerinden doğruldu ve

“Biz işaret etmeden hiçbir şey yapmayın. En ufak bir adım bile atmayın. Aksi hâlde ne olacağını tahmin edebiliyorsunuzdur herhâlde Rana Hanım değil mi?” dedikten sonra da odadan çıktı. Diğer Kurt da onu takip etti ancak tam çıkarken Matthews’e bir kart bıraktı.

O sırada Ahmet Aralı, Hamamönü’ndeki kahvede, “halkını” izliyordu. Aklına Tanpınar’ın o dizeleri gelmişti. Tabii Aralı, onu biraz değiştirmişti de. Derin bir nefes çekip,

“ne içindeyim halkın
ne de dışında
yekpare bir acının
parçalanmaz akışında”

dedi kendi kendine. Kimseyle paylaşmayacağı güzel bir buluştu bu. Karbonatlı çayı içtikten sonra çay parasını masaya bırakıp çıktı. Ankara’nın eski mahallelerini, Ulus’u, Kale’yi daha çok seviyordu. O buraya aitti. Kendisini Yakup Kadri’yle özdeşleştiriyordu bu açıdan. Ama bir yandan da buraların geriliğinden, kabalığından ve çarpıklığından çok rahatsız oluyordu. “Yapmacık gülüşlerden daha iyidir” dedi kendi kendine Aralı. Kahveden çıkıp yukarıya Kale’ye doğru çıktı, aklının bir tarafında Fuat Bey, bir tarafında “Cumhuriyet’in Kayıp Yüzleri” vardı. Ellerini arkaya attı ve yokuşu tırmanmaya başladı, o sırada

beyni bir saat gibi işliyordu. Derken, telefonu çaldı, “hayırdır hangi dağda kurt öldü” dedi kendi kendine, numara kayıtlı değildi ama yine de açtı. Arayan Yaşam Vakfı’ndan Özlem diye bir kadındı. Cumhuriyet’in Kayıp Yüzleri adlı projesinden haberdar olduklarını ve kendisiyle hemen görüşmek istediklerini söylemişti. Aralı, çok şaşkındı, ne diyeceğini bilemedi. Böyle bir vakfı ilk kez duymuştu. Ancak teklif de onu heyecanlandırmıştı. Acaba TRT’deki Müdür mü onlara söz etmişti? Yolun yarısından geriye döndü. Taksi çevirdi, rota belliydi: Önce Çankaya’ya eve oradan da Yaşam Vakfı’na. Burası 3 katlı bembeyaz bir binaydı. Sade ve şıktı. İçeriye girdi. Tavanlar oldukça yüksekti.

Kapıda takım elbiseli bir adam ve bir kadın Aralı’yı karşıladılar. Onun bir şey demesine kalmadan, gideceği odaya kadar eşlik ettiler. Bu oda geniş, ferah bir odaydı. Sade döşenmişti ancak basit değildi. Masalar ve koltuklar cevizdendi. Tavandaki avize ıslıl ıslıl parlıyordu. Arka bahçeye bakan geniş balkondan taze ve soğuk bir hava odaya giriyordu. “Beğendiniz mi yerimizi” diye sordu adam. Bu adamın yüzü Aralı’ya çok tanıdık geliyordu. Ses tonunu hatırlar gibi oldu, ancak tam emin değildi. “Evet” dedi Ahmet, gülümseyerek.

O sırada Özlem Hanım, “Beyler ben sizi yalnız bırakayım, kahvelerinizi gönderiyorum” dedi ve odadan çıktı.

Kahveler geldi, Aralı hâlâ çok şaşkındı. Tanımadığı bir adam karşısında

oturuyor ve gayet samimi bir şekilde onunla konuşuyordu. Adam yerinden kalktı, birer kadeh rom koydu. Bunu yaparken göz ucuyla Aralı'ya bakıyordu. “Hâlâ aynı” dedi içinden.

Rana Hanım, Paris'ten hızla dönmüştü. Matthews ona havaalanına kadar eşlik etti ve mantıktan dışarıya çıkmamasını, soğukkanlılığını kaybetmemesi gerektiğini hatırlatmıştı. Kurt kanunuydu bu. Düşenin gözünün yaşına bakılmazdı. Düşmemeliydi. İstanbul'a iner inmez Kurtların ona verdiği karttaki numarayı aradı. Öğleden sonra bu Avukat'la Pierre Loti'de buluştular. Avukat ona üstü kapalı biçimde Ziya Kutuplu'yu ortada bırakmasını, o burada uğraşırken sessizce Batı'ya taşınmasını

salık verdi. Başka bir yol yoktu. Çoğu için azı feda etmeliydi. Rana Hanım bunu düşüneceğini söyledi. Ziya'ya ihanet etmek! Evet, onu sevmiyordu ama bağlıydı. Ziya, bugüne kadar onun için her şeyi yapmıştı. Hayır, onu ortada bırakamazdı. Ancak başka da bir yol yok gibiydi. Tabii, Ahmet'i ikna ederse iş değişebilirdi. Onun temizliğinden faydalanabilirdi. Hemen Ziya'ya telefon açtı ve ağzından tek bir kelime çıktı: “Konuşmamız lazım. Acil”

Vakıfta bu iki adam şuradan buradan konuştular. Daha doğrusu Adam, konuştu, Ahmet dinledi. Bir ara Adam'ın telefonu çaldı ve iki saniye dinleyip kapattı. Ağzından tek bir kelime çıkmadı. Adam, Cumhuriyet

değerlerinin ne kadar önemli ve gerekli olduğu, Atatürk'ün bu cahil milleti adam etmek için ne kadar uğraştığını anlattı durdu. Bacaklarını sallıyordu Aralı, bu sıkılmaya başladığının bir göstergesiydi. Nihayet, konu “Cumhuriyet'in Kayıp Yüzleri”ne geldi. Adam, bu projeyi TRT'deki dostundan duyduğunu söyledi. “Bizimle çalışmak ister misiniz, biz bu proje için gereken tüm imkânları sağlarız”

Ahmet, kararsızdı. Vakfı, hiç duymamıştı, Adam'ı bir yerden tanıyordu ancak, kim olduğunu

çıkaramıyordu ancak gelen teklif onun için umulmaz bir fırsattı. Tanrı'nın bir mucizesi olarak değerlendirip, bu Meçhul Adam'ın teklifini kabul edebilir

ve projeyi tehlikeye atabilirdi veya baştan teşekkür edip ayrılabilirdi. Ama kararsızdı. “Bana biraz zaman verin” dedi Ahmet. Adam buna şaşırmıştı. “Bence bu iyi bir fırsat ama yine de siz bilirsiniz” diyerek ısrar etti.

Ahmet bu ısrarı gülümseyerek karşıladıktan sonra “düşüneceğim” dedi ve ayaklandı. Tam dışarıya çıkacakken karşısındaki adam “Memnun oldum, ben Ziya” dedi. Bu ismi duyar duymaz Ahmet'in beti benzi attı. “Demek öyle” dedi sadece ve çıktı gitti şehre doğru.

Birkaç saat sonra Rana Hanım Ankara'ya inmişti. Sheraton'da Ziya'yla buluşmuşlardı. Son dönemde aralarındaki bağ gevşemişti ancak bu olay yeniden birleşmelerini sağladı.

“Benden sana ihanet etmemi istediler Ziya” dedi Rana Hanım. “Demek kalemim kırılıyor” diye yanıtladı onu Ziya. “Çoktan” dedi Rana Hanım ve gözleri parladı. Ekledi, “Biz de titanik gibi ihtişamlı batarız o zaman”

“Hayır” dedi Ziya, Rana Hanım’ın ellerini tuttu. Gözlerinin içine baktı ve şöyle dedi: “Batmayacağız da yıkılmayacağız da. Her şeyin bir çözümü vardır, bunun da var.”

O gece Ahmet hiç uyuyamadı. Demek onu ağdırlayan eski okul arkadaşı Ziya’ydı. Yıllar önce Ziya ile Ahmet, Rana Hanım yüzünden birbirlerine rakip olmuşlardı. Ahmet Ziya’dan kat be kat yakışıklı ve zeki olmasına rağmen üzerinden hiç atamadığı o tuhaf çekingenliği yüzünden Rana Hanım’ı etkileyememişti. Cahil cesaretini hiç eksik etmeyen ve hiçbir fırsatı kaçırmayan Ziya bu yarışın kazananı olmuştu. O günden beri Ahmet ile Ziya bir daha konuşmamıştı. Ziya “zirveye” doğru tırmanırken, Ahmet ise uçurumların kıyısında gezinip duruyordu. “Demek öyle” dedi içinden Ahmet, “demek öyle” Bir histeri krizi geçiriyordu sanki Ahmet.

Sabahı zor etmişti. İlk işi Fuat Bey’i aramak oldu. Onun gidebileceği yerleri biliyordu. Hiçbirinde yoktu. Uğramamıştı bile. Sonra Cem’i aradı, buldu sordu fakat o da bilmiyordu. “İş başa düştü” dedi kendi kendine.

Rana ve Ziya buruk bir umutla uyandılar yeni sabaha. Sanki ayak bastıkları toprak ayaklarından kayıp

gitmişti. Bir heyelandı bu. Voltrancıların gazetesinde de bir yazar korkusuna yenilmiş olacak tam da bu başlığı atmıştı: Heyelan!

Yazar ülkenin gidişatından endişe duyduğunu belirterek söze girmiş, demokratik değerlerin hiçe sayılmaya başlandığı teziyle yola devam etmiş ve “vesayet” tehlikesine dikkat çekmişti.

İşin rengi epey değişmişti. Ancak sabahın o saatinde ne Ziya ne de Rana Hanım bunları düşünecek hâlde değillerdi. Aylar sonra birlikte olmanın cesaretiyle, gülümsedi Ziya. “Özledin mi beni” diye sordu Rana Hanım’a. İtiraf etmemek için kendisini epey bir zorlayan Rana Hanım “saçmalama” dedi sadece. Bunu söylerken gözlerini Ziya’nın gözlerinden kaçırmıştı. “Saçmalayayım ne var” dedi Ziya. “Yorma beni Ziya” diye cevapladı Rana Hanım.

O sırada Ahmet, vakfın sekreterini aramış ve bu işin olmayacağını, itiraz istemediğini, bir daha da herhangi bir görüşme yapmayacağını söylemişti. Ziya bu durumu öğrenir öğrenmez küplere binmişti. Kaderinin bu “beceriksiz”, “inatçı” bir adama bağlı olmasını hazmedemiyordu. Ne var ki Ahmet gibi biri olmadan kendisini aklayamazdı. Hemen Voltrancılarla görüştü. Gazetenin yönetim kurulu başkanlığından istifa ettiğini, şimdilik gizli kalmasını istediğini söyledi.

Rana Hanım, Matthew’in ona verdiği numarayla irtibata geçti ve gerekli hazırlıklara başlamadan önce onay

istedi. Ziya o sırada, en büyük yancısı Nur'u aradı. Ondan hükümetin gayriresmi temsilcisi olan Ekber'le görüşmesini ve ondan mal varlığıyla ilgili garanti almasını istedi. Elbette Nur ve Ekber de komisyonunu alacaktı. Nur, telefonu kapatıp arkasını döndüğünde karşısında Ahmet'i buldu. Tesadüf müydü yoksa Ahmet onu takip mi etmişti bilmiyordu. Belki de Fuat Bey onu göndermişti. Eli cebindeydi Ahmet'in. Tek bir şey söyleyeceğim, "Gitmeden onlarla yüzleşmeliyim"

Kafa sallayabildi sadece Nur.

16 Aralık gecesini her şey hazır. Ziya, Rana Hanım ve Nur. Hiçbir sorumluluğu, yaptırımı ve cezayı kabul etmeyip, hiçbir vicdani yükü taşımadan çekip gideceklerdi.

Uçağa doğru giderlerken bir ses "Durun, hesabı ödemedi nereden!"

17 Aralık 2011 tarihini attığı günlüğüne Charles Dickens'in şu sözlerini yazmıştı Fuat Bey:

"Gelmiş geçmiş en iyi günlerdi, gelmiş geçmiş en kötü günlerdi; hem bilgelik çağıydı, hem aptallık; hem inancın devriydi, hem şüpheciliğin; hem Aydınlık hem Karanlık bir mevsimdi; umudun baharı, umutsuzluğun kışıydı; hem her şeyimiz vardı hem hiçbir şeyimiz yoktu; hepimiz ya doğruca Cennet'e gidecektik ya da tam aksi istikamete -özetle; şu an içinde bulunduğumuz döneme öyle benzer bir dönemdi ki dönemin, sesi en çok çıkan otoriteleri bu günler hakkında -olumlu anlamda da olumsuz anlamda da - ancak ve ancak "en" sözcüğü kullanılarak konuşulabileceğini iddia ediyorlardı

Dickens haklı ve ben bunca hengâme arasında o romandaki delirmiş ayakkabıcı gibiyim."

Yoksa siz Mıy Adasını mı sormuştunuz? O çoktan karıştı tarihe!

SON

DİRENİŞ YAĞMUR KAŞIKÇI

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

24

“İnsanoğlu ne garip. Hep daha fazlasını istiyor. Ne garip, bir şeyi başarabilmek için kendini kandırarak yola devam etmek. Sabretmek için kendine ‘sabretmelisin’ demeden ikna edememek ruhunu. Sabredip muradına eren insanoğlu için istemenin hiç mi sınırı yoktur? Çok şükür ki ben varlığıyla yetinebilenlerdenim. Yaşamak için bir kalp, bir kâğıt ve bir kalemden fazlasına ihtiyacım yok. İş yalnızca anlam yüklemekte bitiyor aslında. Elbet kırılacak kanatlarımız ve isteyecek kanadı kırık kuş merhamet. Ancak merhamet insanın hiç aramadığı yerlerdedir. Huzur kendi bedeninde ruhunun derinliklerinde bir yerde. İnsan sevdiği şeylere sahip olarak beslenmez, sahip olduğu sevgidir ruhunu besleyen. İnsanlar ölür, nesneler yok olur. Ya da vardır bir nesnenin şu dünya üzerinde benzerleri. Ancak insanın sahip olduğu sevgi yegâne olandır. Hep var olacak olan. Her hayat hikâyesinde keskin bir bıçağın ucunda yaşamaya mahkûm olduğu bir dönem vardır. İnsan alışmaz ya da unutmaz bazı şeyleri, ancak kabullenir. Yaşam bir direniştir.”

Kızının günlüğünün yıpranmış son sayfasına donuk bir ifadeyle saatlerdir bakıyordu, bir iç çekişle kâğıdı hafifçe katladı ve sımsıkı tuttu. Yorgun sesiyle tek bir nefeste döküldü kelimeler ağzından.

“Ölümünün ardından tam bir sene geçti Cahit Efendi. Lakin içim bir türlü soğumuyor. Zaman zaman göğüs kafesim daralıyor ve nefes almakta zorlanıyorum. Yapamaz ki insan

düşünmeksizin ya da dakikalar kabullenmez sanırsam. Akıp gidiyorum bir bekleyiş ile. Sürüklenemediğim yere kadar yolu var. Zamanın beni sürükleyebildiği kadarım. Arzularım emellerim onun o on beş senelik yaşamının tek bir zerresine ulaşmak için gösterdiğim çabalarım bir gün boşa çıkmamalı. Şu günlüğün son sayfasını okurken her seferinde boğazım düğümleniyor. Benim yanımda benden uzaklarda yaşamış benim minicik kızım.”

Bu sözlerin ardından çekik kahverengi gözlerinden damla damla yaş dökülüyor. Yıldızlara dalmışken hayal edebiliyorum yıldızların ışıklarının bir aşağı bir yukarı uzayarak buğulandığını, zihninde bir anlam kargaşası yarattığını. Hafif iri burnunun yanından süzülen ve kemikli geniş çenesini aşan, ardından boynundan kalbine süzülen yaşların acı hissini. Gözlerinden süzülen damlalar; gözyaşı yahut kan.

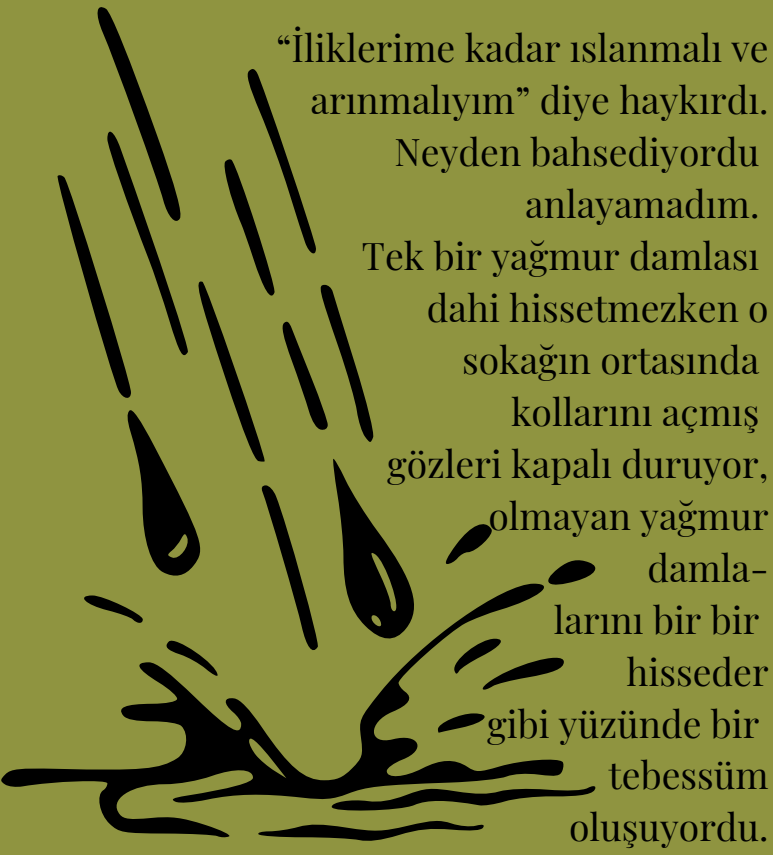
Titreyen vücudunu sımsıkı sarmak nasıl ürkütücü geliyor bana. Nasıl bir elem varsa bakışlarında içinde nasıl bir ateş, gözlerini bomboş uzağa dikmişti. Bütün kasları gevşemiş gibi güçsüz duruyordu vücudu ve rüzgârın elindeki kâğıdı avuçlarından uçuracakmışçasına esmesiyle irkildi.

“Soğuk oldu. Artık eve geçelim.” dedim.

Oturduğumuz banktan kalktık ve eve yürümeye başladık. Yürürken bir anda durdu.

“Yağmur, yağmur başladı” dedi.

“Ben hissetmiyorum” dedim.

“İliklerime kadar ıslanmalı ve arınmalıyım” diye haykırdı. Neyden bahsediyordu anlayamadım. Tek bir yağmur damlası dahi hissetmezken o sokağın ortasında kollarını açmış gözleri kapalı duruyor, olmayan yağmur damla- larını bir bir hissederek gibi yüzünde bir tebessüm oluşuyordu.

Sonra gözlerini açtı. Sokağın sonundaki evin köşesine dikti gözlerini.

“Kızım” dedi ve koşmaya başladı. Koştı koştı ve durdu. Dizlerinin üzerine çöktü. Zihnimde hiçbir şeyi anlamlandıramıyorum. Yaşadığı şeylerin etkisiyle kendini kaybetmesinden korkuyordum. Onu kaldırdım ve eve yürüdük. Evin kapısına geldiğimizde düşer gibi oldu. Son anda tutundu bana. Sonra içeri geçip yatağına uzanması için yardımcı oldum. Gözleri iyice şişmiş, saçı kabarmış ve karışmış... Solgun ve ifadesiz bir yüzle öylece yatıyordu yatakta. Hem gördüğüm en güçlü hem de en yorgun kadın ruhuydu onunkisi. Terk etmiş kocasının ardından kızını büyütmek için yıllarca mücadele etmiş bir kadın. Vakti zamanında kızı için canını dişine takmış ancak şimdi onun uğruna canını ortaya koyamamaktan azap duyan ve şu hayattaki en büyük

varlığı kızını kaybetmiş bir anne.

Bütün bunlara direnmeye yeni yeni alışırken bir sevda ateşiyle tutuşup kor olan bir kalp. Bir yerde dünyanın en güzel seven kadını bir de onun sevdasına ait olamamaktan korkan, onun beni sevdiği kadar onu sevememekten korkan bir adam, ben Cahit Efendi...

Sabah erkenden ona bakmak için odasına girdim. Yatakta değildi. Yatağına hiç toplamayan biri olmasına rağmen muntazam bir şekilde yatağına toplamıştı. Gecenin yorgunluğunun ardından bu kadar erken bir saatte uyanmış olması garipti. İki göz odalı şu küçücük evde nasıl fark etmemiş ya da uyandığını duymamıştım ki? Evin her bir köşesine sinmiş kokusunu alırken ne ruhu ne bedeni hissediliyordu. Gözlerim etrafı tararken şifonyerin üzerindeki kâğıda ilişti:

“Zamansız bir düşüşün amansız bir kalkışıdır bu. Küllerinden yeniden doğmuş, daha güçlü ayağa kalkmış gibi gözüküp acı acı yok olduğunu bilmektir. Hiç var olmadığın bir hayattan kapıyı çarpıp çıkıp gitmektir bu. Tam olarak kendini kandırmaktır. İnsanları sevmem ki ben hikâyelerini severim. Ondandır ki ne yapmış olursan ol içimdeki sevgi tükenmiyor. Ben hikâyeni sevdim senin, sende var olan duyguları sevdim. Hayata tutunuşunu sevdim. Söylemiştim ya sana bana sen öğrettin keskin bir bıçağın ucunda nefes almaya mahkûm olduğumu. Kızım bana bu hayatın bir sınav olduğunu öğretirken bana sen

öğrettin yaşamımın bir direniş olduğunu. Ağlayan bir ağaç gördüm ben. Bir de hiç ağlamayan seni. Sonra anladım ağlamak bedene ait bir şey değilmiş. Marifet yine ruhlardaymış da biz bedenlere şiirler yazmışız. Ben senin yaşlar akıtmayan kara gözlerine değil; sevgi, güç, merhamet ve bilgi akıtan ruhuna şiirler yazdım; ben senin ruhunu, kalbini sevdim. Velhasıl kelam öyle bir kayboldum ki ben sende hangi yolu aydınlatsam, hangi kapıyı açsam da çıkamayacağım ben senden. Ancak ait olmadığı bir yerde ne kadar kalabilir ki bir insan? Gitmem gerekti Cahit Efendi. Uçurumuna bir adım mesafede sende ölmek ve sende yaşamak arasında sıkışmaktaydım. İkisini de beceremiyordum.

Öyle zordu ki direnmek ve tutunamamak hiçbir dalına. Görünmemek ve bu diyarların bilinmeyen delisi olmak. Umut dolu diyarlarda umutsuzluklar içinde kalmak. Ilık meltemlerinde huzur bulmak hayaliyle fırtınalarında boğulmak. Bir gece daha gökyüzünü izlerken yıldızların ışıklarının buğulanıp bir aşağı bir yukarı uzaması ve ansızın tenimde hissettiğim boynumdan göğsüme süzülen bir ıslaklık... Sahip olduğum tek şey, hayallerim. Sahip olduğum tek şeyin en temeli bana ait olmayan sen... Beni bilinmeyen kılan varken yok yapan sen. Benim en gizli en özel ve en acı parem...İnsan kabullenmeli

ya bazı şeyleri, olmuyorsa olmuyordur. Ben şimdi senden çok uzaklarda içimde sevginle yaşayarak kızımı

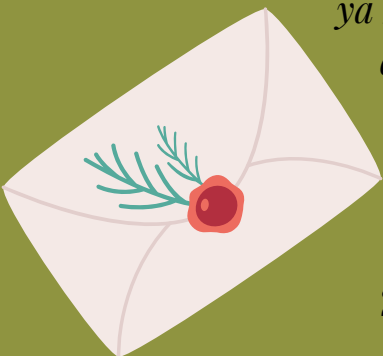

yaşatmaya gidiyorum.

Ulaşabildiğim kadar çok kız çocuğuna bu direnişi anlatmaya gidiyorum."

Elim ayağım buz kesildi. Aniden gelen bir titremeyle kâğıt usulca düştü elimden. Olduğum yerde çöküp kaldım. Zihnimden akmaya başlayan düşüncelerle dümdüz alnımda bir kırıksıklık belirdi. Gözlerim kısıldı. Yüzümde anlamsız bir ifade... Sorgulayan bakışlarımı diktim halının deseninin bir köşesine düşen kâğıda.

Ondaki sevilmemenin eksikliği değildi. Birini sevmeyişi daha doğrusu beslediği sevgiyi gösteremeyişiydi. Kızından sonra birine değer verip önemsemenin eksikliğini benimle doldurmayı seçmiş, kalbinin güzelliklerini kanayan yaralarından sıyrıp en temiz haliyle bana adamıştı. Zamanla benim onunla arama ördüğüm duvarlara çarpa çarpa nasır tutmuştu sevgisi. Artık ona acı vermeye başlamıştı, görüyordum. Kızını daha çok anımsamaya, onun eksikliğini daha çok hissetmeye başlamıştı. O benim yanımda var olmayı umarken günden güne eksilmişti.

Tarih ne aşklar ne mücadeleler ne acılar ne kadınlar yazmıştır. Ne düşüslere ne direnişlere şahit olmuştur. Lakin benim yaşamım böylesine bir kadına böylesine bir direnişe tanık olmamıştı. Bedenim herhangi bir şehrin herhangi bir otogarı misali nice ayrılıklara ve nice kavuşmalara şahit olmuştu. İçimde benzersiz duyguların kavuşmalarının ahenkli dansları öte yandan kimi duyguların bedenimden lime lime koptuğunu hissetmiştim zaman zaman. Ancak onun gidişiyle kopan parçam, bunun acısı bir başkaydı.

Şimdi yokluğuyla ben eksiktim. O var olacağı yeni minik kız çocuklarının ruhlarına katılacak. Hem yeni bedenlere dokunacak hem kendi bedenini iyileştirecek. Bense yokluğuyla terbiye olmaya mahkumum. Benim esaretim sevmeyi unutan kalbimin buzlaştığı günden armağan bana. Gardım hiç düşmeyecek kalbime karşı olan direnişim hiç bitmeyecek benim. O ise ruhunun bütün incelikleri bütün zarafetiyle eşdeğer olan o istiridyedeki inciye kendi okyanusunda keşfedecek; sevecek, sevilecek ve yaşama karşı olan direnişi hiç bitmeyecek.

ÖZLEM METİN İLE SÖY- LEŞİ

AHMET
YETİK

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Merhabalar. Klasik soru ile başlamak istiyorum. Özlem Metin kendini nasıl tanıtır?

Sessiz ve konuşkan, ehli keyif ve çalışkan, hem arkadaşlarıyla oturmayı sever, hem yalnız kalmayı. Hem eğlenmeyi ister hem kendini dinlemeyi. Çocukları uzaktan sevimli bulur ama yine de evinde 22- 4 yaş arası üç çocuk bulundurur. Kitapların, çayın, boğaz manzarasının, gökyüzünün değişen renklerinin, yeşilin tonlarının, arkadaşlarıyla uzun gece sohbetlerinin hastasıdır. İstanbul'da yaşayan herkes gibi deniz kenarında sakin bir şehre taşınmayı düşünür ama istediği şehri bir türlü bulamaz. Üsküdar'a inip gün batımına karşı çay içince yine evine döner. Üniversiteden sonra uzun yıllar farklı işlerde çalışsa da ruhu ancak yazınca sükûna ermiştir.

Özlem Metin yazmaya nasıl başladı? Yazar olmaya ne zaman karar verdi?

Çalışma hayatım sırasında yazma nasıl başlayacağımı bilemediğim bir istek olarak içimde gezindi durdu. 2010

yılında Ali Ural Bey ile tanıştım. Cağaloğlu'nda bir yayınevinin üst katındaki o sohbette Yazarlık Atölyesi'nden bahsetti Ali Bey. Uzun bir yolculuğun başlangıcı oldu o görüşme. Atölye çalışmalarlarıyla birlikte bu dünyaya adım atmış oldum.

Edebiyatımızda mizah denince akla gelen birkaç isim var fakat o isimler dışında fazla örneğine rastlanmıyor maalesef. Siz edebiyatımız ile mizah arasındaki ilişkiyi nasıl açıklarsınız?

Mizah sanılanın aksine ciddi bir mevzudur ve maalesef edebiyat iktidarı tarafından yeterince

değerlendirilebildiğini düşünmüyorum. Mizahın sonucu eğlendiricidir ama malzemesi, kaynağı, felsefesi ciddidir.

Mizah görmezden gelinen bir alan olabiliyor. Necip Tosun Haldun Taner'in mizah, hiciv ve ironi içeren öykülerini değerlendirirken bunu anlatıyor ve "Mizah, yazınsal iktidarın peşinen çizgi dışına ittiği bir anlayıştır" diyor.

Son zamanlarda dijital ortamlarda mizah içeren dizi ve sinema eserlerinin gördüğü büyük ilgiden edebiyatımızın da olumlu etkileneceğini ve bu alanda daha çok eserle karşılaşacağımızı ümit ediyorum. İnşallah bunlar edebiyat dünyası tarafından da eskiye oranla daha yakından takip edilir.

Son dönemde öykü türünün ön plana çıkışını görüyoruz. Elbette öykü geçmişten beri değerini korumada başarılı olmuş bir tür. Birçok öykü dergisi sayabiliriz. Bir seçim yapmanızı istesek yayımı devam eden ya da artık yayımlanmayan öykü dergileri arasından en başarılı bulduğunuz iş hangisiydi?

Dergiler edebiyat iklimine taze kan taşıyan damarlar; yeni öykücüler, denemeler hep dergiler yoluyla adım attı bu dünyaya. Düzenli takip ettiğim dergiler var. Bunların en başarılısı diye bir sıralamaya gitmek çok güç. Bence doğru da olmaz, her birinin farklı bir rengi, bize kattıkları yeni bir nefes var. İsim saymamı isterseniz masamın üstünde Karabatak, Post Öykü, Hece Öykü, Notos, Mahalle Mektebi ve Berdücesi var şu anda.

Özlem Metin'in öyküden beklentisi nedir?

Öykünün beni durdurmasını, şaşırtmasını, önceden bildiğim ama fark etmediğim, sözcüklere dökülmemiş duyguları hatırlatmasını, gözden kaçırdığım detaylarla ânı ve hayatı zenginleştirmesini bekliyorum.

Üzebilir, güldürebilir, içimi yakabilir, suskunlaştırabilir, taş gibi yüreğime oturabilir ama ne olursa olsun keskin bir duygu bıraksın.

Şu an üzerine çalıştığınız yeni bir eser var mı? Varsa bu eserinizi içeriğiyle ilgili bizimle neler paylaşmak istersiniz?

Aklımda gezdirdiğim şeyler var. Oturup yazılabilir mi diye denediğim şeyler. Nasıl bir şey çıkacak göreceğiz birlikte. Şimdilik daha çok okumayla geçiyor zaman. “Çalışmak için seçtiğim konunun benim üzerimde çalışmaya başlamasını bekliyorum.” diye bir sözü var Jules Renard’ın. Biraz öyle bir durum galiba😊

Şu an üzerine çalıştığınız yeni bir eser var mı? Varsa bu eserinizi içeriğiyle ilgili bizimle neler paylaşmak istersiniz?

Aklımda gezdirdiğim şeyler var. Oturup yazılabilir mi diye denediğim şeyler. Nasıl bir şey çıkacak göreceğiz birlikte. Şimdilik daha çok okumayla geçiyor zaman. “Çalışmak için seçtiğim konunun benim üzerimde çalışmaya başlamasını bekliyorum.” diye bir sözü var Jules Renard’ın. Biraz öyle bir durum galiba😊

Bir sosyal medya geyiğinden size bahsetmeden geçemeyeceğim. Malum son yıllarda internetin yaygınlaşması ile dünyayla iletişimimiz de oldukça arttı. Sosyal medya da iletişim konusunda sınırlarımızı oldukça genişletti. Zaman zaman benim de önüme uluslararası mizah örnekleri çıkıyor fakat kalite olarak bizim mizahımızın yanına bile yaklaşamayacağını düşünüyorum. Gerçekten sosyal medyada iddia edildiği gibi Türkler mizahta dünya lideridir diyebilir miyiz?

Mizah kültürden kültüre değişebilen bir yapıya sahip. Ülkelerin mizahında ortak olan unsurlar bulunmakla beraber her ülkenin kendine özgü bir mizah türü olduğunu söyleyebiliriz. Bir ulus için komik olan bir şeyin başka bir ulus için sıkıcı olduğunu sıklıkla görürüz. Bu konuda yapılmış araştırmalar da var.

Buna göre Amerikalılar anekdot anlatmayı severken, İngilizler daha çok ironi ve akıl oyunlarından hoşlanıyor. Japonlar kendileri hakkında şaka yapmayı sevmezken, İskoçlar bunu tercih edebiliyor. İspanyolların da mizah anlayışı ben merkezli, genellikle çift anlamlı şakalar yapmayı seviyorlar. Gördüğünüz gibi ulustan ulusa farklılıklar gösterebiliyor. Mizah yeteneği ölçülebilen bir kavram olmadığı için de üstünlük iddia edilebileceğimiz bir konu olduğunu düşünmüyorum. Biz Türk mizahını seviyor ve onu diğer ulusların mizahından daha iyi buluyoruz çünkü bu topraklarda yetiştik☺

Bu kısa söyleşide bana zaman ayırdığınız için teşekkür ederim.

ÖLÜM SEREMONİSİ

FATOŞ BAT

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Taze bir bahar gününün ilk ışıklarında ölümün, soğuk ve ürkütücü nefesini unutarak uyandı, Kayopça. Zaman, özgürlük şarkılarını söyleyen penceresindeki kuştı artık. Bir süredir bu hisle uyanmayı arzuluyordu. Sakin, gürültüsüz, bütün gereksiz telaşların, hırçın bir ırmaktan akıp gidercesine müşfik bir istekti bu. Ve o gün gelip çatmıştı işte! Artık hayatın tadına varacak, geri kalan ömrünü huzur içinde geçirecekti. Hayat onun için bitmek tükenmek bilmeyen bir yoldu ve bu yolda ne kadar çok yürüyüp, yorulduğunu fark etti. Oysa yürümeyi gerçek manada severdi. Bazen saatlerce yürür, çoğu zaman da evine yürümek için yolları uzatırdı. Hatta en son hayatının huzura kavuştuğunu düşündüğü bir gün de saatlerce yürümüşü.

Hava, parçalı bulutlu, gökyüzü griye boyanmış, bulutlar alçalmıştı. Kasvetli, karanlık, sessiz bir gündü. Saatlerce yürüdü ve kendini ormanın derinliklerinde buldu. Yemyeşil yaprakların zuhur ettiği, dalların

birbirlerine çözülmesi zor bir ip gibi bağlandığı, birbirinin içine geçmiş dallı budaklı, taşkın ağaçları gördü. Her adım atışında üstünden geçtiği çıt diye kırılan dallar, başının üstünden geçen kuşların terennümüyle irkildi. Daha önce bir ormanda hiç kaybolmadığını düşündü. Korkuyla, tereddütte kalarak geldiği yolu hatırlamak için zorladı kendini. Karşısına çıkan her yolu denedi fakat bir türlü bulamadı. Yürümekten yorulmuştu artık. Dizleri tutmuyor, karnı acıkmış, boğazı kurumuş, dudakları susuzluktan çatlamış, geçtiği yollardaki dikenler kolunu ve bacağına kanatmıştı. Yürüyecek takati de kalmamıştı.

Gün battı, akşamın uzayan gölgesi kara bir yorgan gibi ormanı örttü. Kızın nefesi daraldı, kalp atışının sesi bütün ormanda yankılandı ve bir yılanın tıslamasıyla, yerinden zıpladı. Hem bedenine hem de ruhuna dayanılmaz bir keder çöktü. Kafasını çevirip biraz öteye baktığında; tek katlı, çıplak duvarlı, gözleri andıran boş pencereli, bataklık otlarıyla ve çürümüş bir ağacın

ortasında kederli ıssız bir ev gördü. Korkusunu bir nebze de olsun yatıştırmaya yetmişti bu. Ürkek adımlarla, yavaşça eve yaklaştı. Kapısı açık, rengi unutulmaya yüz tutmuş, kapının paslanmış kolunu tutup, içeri adım attı. Adım attığı anda duvarlardan dökülen toz ve örümcek ağları kızın üzerine yapıştı. Üzerindeki tozları atıp içeri girdi. Girişte duvara asılı olan fotoğraflar ona tanıdık geliyordu ya da gelmiyordu bunu düşünürken kararsız kaldı. Tozlanmış, benzi atmış yapay çiçekler, çatlamış duvarlar, ortaya saçılan sayfaların özlem dolu satırları gözüne çarptı. Büyük bir salona girdiğinde cevizden oyma, zamanın örselemesiyle eprimiş bir vitrini gördü. İçinde motifli, geçmiş zamandan kalma, desenli fincanlar olmasıyla birlikte ona, hatırlayıp ya da hatırlamakta kararsız kaldığı o kişinin fotoğrafıyla karşı karşıyaydı yine. Fotoğrafı eline aldığı gibi parmak uçlarında bir titreşim hissetti. Zihni, uzak diyarlardan esen içi özlemle dolup taşan bir koku bıraktı. İki mefhum dolaşıyordu şimdi kafasında: Biri ölüm, diğeri zaman. Zaman, özgürlük şarkılarını fısıldayan kuşların, darağacında asılıp, sallanmasıydı şimdi.

Burnunun direği sızladı, kalbi çatladı. Bu histen kurtulmak istercesine başka şeylere baktı. Yüzleri yırtılmış koltuklara, sinek ölüleriyle ve örümcek pisliğiyle kaplı sehpalara, arkası kitaplarla dolu uzunca bir masaya... Masanın üzerinde işlemeli kalem, haritalarda kullanılan büyüteç ve bazı notlar vardı. Notta şöyle yazıyordu: “Bazen nerede bitecek, nasıl bitecek, diye düşünüyorum.” Notu masaya bıraktı. Gök gürledi, yağmur bardaktan boşanırcasına yağmaya başladı. Odanın içi gökyüzünün yarılmasıyla aydınlandı. Gördüğü şeyin gerçekliğini kavramaya çalışıyordu. Gözlerini ovuşturdukça gördüğü, onda ruhsal bir felçliğe neden oluyor, bedeni temkinsiz bir şekilde titriyordu. Silkelenip bir düş olması gereken bu şeyi ruhundan attıktan sonra incelemeye başladı. Bu bir tabuttu. Odanın içinde köhneleşmiş bir tabutlaydı. Tabuttan sesler geliyordu. Odanın içini dolduran bu sesi merak ediyor bir taraftan da buradan hızlıca kaçıp, ormanın bitmek tükenmek bilmeyen derinliklerinde kaybolmak istiyordu. Merak duygusu, kaçma duygusuna galip gelmişti. Titreyen elleriyle tabutun üzerini kaldırdı. İçindeki cesedin kokusu bir bomba gibi kızın yüzünde patladı ve bu koku bütün ciğerlerini kapladı. Kızın midesi bulandı, öksürük nöbetine tutuldu. Dışarı çıkıp istifra etti, yağmur bardaktan boşanırcasına yağıyordu. Kızın yüzü yağmurla yıkandı, tüm cesaretini toplayıp tekrar içeri girdi.

Tabuttaki kişinin kim olduğuyla ilgili kendince birtakım tahminde bulundu. En yakın ihtimal ise fotoğraftaki kişinin olduğuna dairdi. Tabuta yaklaştı, gözlerini kapadı derin bir nefes aldı ve tabutu tekrar açtı. İkinci koku şimdi daha yoğun değildi. Cesede baktı, gördüğü manzara karşısında birden gülmeye başladı. Böyle bir şeye imkân dahi yoktu.

Fakat buradaydı, işte tam karşısında! Tabutta yatan kişi kendisiydi. İki mefhum dolaşıyordu kafasında: biri zaman biri ölüm. Ölüm özgürlük şarkıları fısıldayan kuşların kalbindeydi şimdi. Acı verici bir dehşetle bakıyordu kendine, soğuk ve sert zemin olan tabutta öylece hareketsiz yatıyordu. Onu öldüren hayattan koparan şeyi düşündü ve çözülmesi imkânsız bir ip gibi birbirine dolanmış, zihninin boş çekmecelerini karıştırmaya başladı fakat bulamadı. Birden tabutun sol cenahında, odada yer alan aynı kişiye ait olduğu anlaşılan fotoğrafı gördü. Şimdi her şeyi hatırlıyordu. Buraya neden geldiğini ve nasıl geldiğini... Gerçek, soğuk ve ürkütücüydü. Kızın göz yuvaları azgınca taşan bir nehri andırdı ama yüzüne tek bir damla yaş akıtmadı. Kurak verimsiz bir toprak gibi kuruttu gözyaşını. İlk öldüğü günü hatırladı. Bedeni öylece cansız ve dünyadan koparılmış yatıyordu. Onu, düz bir tahtanın üzerine yatırmış, ağzına, yüzüne,

kollarına, boynuna su dökmüştü. Suyu her döküşünde göz yaşları suyla beraber cesedin vücuduna karıştı. İçinde kederden ziyade umut vardı. Kendine her su döküşünde geçmişin kirli gölgesini geride bırakıyor, yarınlarının umudunu taşıyordu. Sular, kederli coğrafyasındaki kurumuş, kısır toprağa karışacak ve çiçekler böcekler yeniden uyanıp doğa ananın rahmine yerleşerek umudun kıpırtısını duyacaktı. Bedenini iyice yıkadıktan sonra beyaz bir havluyla kuruttu. Eline aldığı beş metrelik hasse beziyle, cenaze yıkayanlara özgü ritmik bir hareketle sıkıca kefenledi kendini. Çenesini bir tülbentle bağladı ve bedenini omuzlayıp kaldırdı.

Dünyanın yükü, son kez onun omzundaydı artık. Yükünden kurtulmak için cesedi tabuta bıraktı. Gözlerini kapadı ve kendini toprağa gömmüş olarak düşündü. Toprağa karışan bedeni, kök salıp onun ruhunda yeniden canlanıyordu. Masada duran fotoğrafı da tabutun sol cenahına yapıştırmıştı. Üzerine güzel koksun diye gül suyu ve kafurun yağı döktü, tabutu kapattı ve geçmişte bildiği bütün duaları okumaya başladı. Ondaki geriye hatırlayacağı, onu ölmeden toprağın derinliklerine çeken, hayattan koparan, zihnini alıkoyan şeyi de gömmüştü artık. Şimdi yeniden dirilecek ve gün ışığının topraktaki filizi yeşerteceği gibi taze ve canlı doğacaktı. Böyle düşünüyordu. Gerçekten de bir süre öyle olmuştu, çürümüş bedenini

attıktan sonra bir yılan gibi tazelenmiş ve hayatının ve kendi varoluşunun farkına varmıştı. Ellerine dikkatle bakıyor yüzünün her detayını inceliyor ve bir zamanlar yitip giden umutları yeniden canlanıyordu.

Fakat gün geliyor, onu hayattan alıkoyan, nefesini kesen, tarif edemediği dayanılmaz bir ağrı kalbine tezahür eden küçük, kara bir benek bütün vücuduna ve ruhuna bir sarmaşık gibi yayılıyor ve taşan azgın dalgalar gibi uzakların dayanılmaz özlemi onun ruhuna tezahür ediyor ve çürüyordu. Kaç kez böyle olmuş, kaç kez ölmüştü aynı benekten.

Tabutta yatan kendisine baktı. Ruhuna bir bıçak gibi saplanan, şuursuzca bir ağrı bırakan, bu lanetli görünmez perdeyi atıp, yeniden dirilmeye ihtiyacı vardı. Çürüyen bedenini izledi. Tavana dikilmiş, donuk

gözlerine baktı. Öylesine korkunçtu ki, ıslak kalıp, kokmuş bir süngeri andırıyordu. Bu esnada masanın altından hızlıca koşan fare tabuta zıpladı, cesedin göz tepesine doğru tırmandı ve göz kapağının etinden tutarak onu kemirmeye başladı. Farenin tüyleri gökyüzünden vuran ışıkla parlıyor, eti kemirdikçe yanakları şişiyor bıyıkları titreşiyordu. Kız eliyle itse de fare var gücüyle ete yapışmış

bırakmıyordu. Ses, bu kez kefenin içinden geliyordu kız eliyle dıştan sıkıca sarılmış fakat içten gevşemiş kefeni yırttı etinden dışarı taşan ince ve uçları bıçak gibi sivri kemiklere baktı. Göğsüne, uçları çürümüş havası alınmışçasına pörsümüştü. Ve en acısı kalbine. Onu avuçlarının içine aldı, koku öylesine keskin, öylesine sarsıcıydı ki kızın yine midesi bulandı bayılacak gibi oldu. Burnunun direği sızladı, gözünden birkaç damla yaş aktı, kalbine bir ağrı daha saplandı. Ona bir kez daha baktı vücudu sımsıkı bir şekilde beyazlara sarılmış çenesi tülbentle

bağlanmıştı. Sağ yanağının belirgin olan elmacık kemiği dışa fırlamıştı. Birbirlerine bağlanmış hafifçe ipi gevşeyen ucu morarmış ayaklarına baktı, dokundu ve üşüdü-ğünü hissetti.

Bir umutla yaşam emaresi ararcasına

üşüyen ayaklarını ısıtmaya çalıştı. Geçmişin sisli perdesi de yavaşça aralanıyordu. Geride kalan, kat kat örtülen geçmiş şimdi bir zar gibi yırtılıp ortaya saçılmış odanın her yerine yayılıyordu. Kirlenmiş perdelere, rutubetli koltuklara, tozlanmış halılara ve önündeki tabuta. Kız parçalanmış bedenini bir araya topladı. Göbeğinin sağ tarafındaki et kopmuştu onun bir parçasını aradı ama bulamadı. Ölmüş

farenin etini alıp, eksik olan yere yamadı. Ve dirilmek için tekrar gömüp, köklerinden doğmasına ihtiyacı vardı. Aynı işlemi baştan yaptı. Başına, ağzına, burnuna, kulaklarına, kollarına, ensesine ve her yerine su döküp kuru kalmayacak şekilde yıkadı. Beyaz bir havluyla kuruttuktan sonra çenesini tülbentle bağladı, ardından beş metrelik hasse beziyle sıkıca kefenledi kendini. Üzerine gül suyu ve kafurun yağı döküp tabutun üzerini kapattı ve yeniden dirilmeyi bekledi.

ÖYKÜ YAZMAK HİKÂYE OLMAK

SİDDİK YURTSEVER

"SONRASI BENDEN"

"İnsan o kadar çok hikâye anlatırsa kendisi hikâye olur ve hikâye ondan sonra da yaşar. Böylece insan ölümsüz olur."

Big Fish, Tim Burton, 2003 (Film)

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

Kurmaca bir metnin yazılmasının ardından geçen onca zaman zihnimizi dönüştürüyor. Aynı insan değil geçen zamana direnen. Köprünün altından çok sular aktı. Aslında bir yanıyla da ürpertiyor bu belli belirsiz ses. Taşı, değdikçe aşındırdığı gibi bizi de aşındırıyor zaman. İşte bu yüzden bu sorunun muhatabı metni yazarken ihtimal pürüzsüz bir yüze sahipti. Şimdi çopurlaşan bir yüzle selamlıyor sizi.

Sonrası Benden bir varlık hâlinde değil yokluk hâlinde yazıldı. Zihnin odalarından her an süzulebilen o muhteşem neşe yahut kalabalık arabesk eşlik etti ona. Kahramanımız yarı aydın bir şizofren. Var'ın yanında belki lakin onu tanımıyor, adlandıramıyor onu. Temassızlıktan kaynaklı gelip giden bir televizyon ekranı gibi zihni. Var olan ancak tanındığında var olur. Yokluk tanımlanamaz bana kalırsa. Kahramanımız da kendi hayatından esinlendi. Yahut kendi hayatı ondan.

Kalbimizin beynimizden, beynimizin kalbimizden direkt olarak etkilendiği aşikâr. Öykü boyunca delişmen bir edayla feryat eden kahramanımız bize bu gerçeği tüm çıplaklığıyla açıklıyor. Hangimizin zihni kalabalık değil ki? Hangimiz elimizde telefon varken telefonumuzu aramadık mesela? Konudan konuya atlamadık. Tamam kahramanı aklayacak değilim lakin kendisine pirüpak bir zihin bahşedildiğini söyleyebilecek kaç insan evladı var çevrenizde? Nisyan güzellemesi yapmıyorum hayır. Sadece varlığın ve yokluğun arasında kalmış, aklı gel git, kalbi hasarlı bir kahramanın

yolculuğuna eşlik ediyorum. Bu eşlik etme biçimi kahramanın özdeşliğiyle beraber ilerliyor. Ona hak verenler, onunla konuşmak isteyenler hatta onu zeki bulanlar olacaktır. Ne çıkar ki bundan?

Eğer bu kadar da olmaz denmeyecekse şunu da söylemek isterim tam da burada? Bize biçilen tanımlamalar (hastalıklardan bağımsız) ne ifade eder ki? Birkaç kişinin eylemlerimizi sorgulayıp illa bir tanımlama yapması ne kadar etkileyici olabilir? İşte bu sebepten evde geçirdiği vakitleri bir lütuf (!) gören kahramanımız, eşinin kendisini fark etmesiyle pek de sarsılmıyor. Kaldığı yerden devam ediyor hayatına.

Bu bilinçli bir devam ediş değil şüphesiz. Hastalıktan mustarip. Ancak her şey kitaplarda yazıldığı gibi devam etmiyor olabilir. Biz yine de en başa dönelim. Zihnimizde uçuşup duran tüm sorulara cevap vermek yerine elimize bir kitap alalım. Kendimizle çekilmeyi pek de umursamadan...

ÖYKÜMEN KÜTÜPHANE

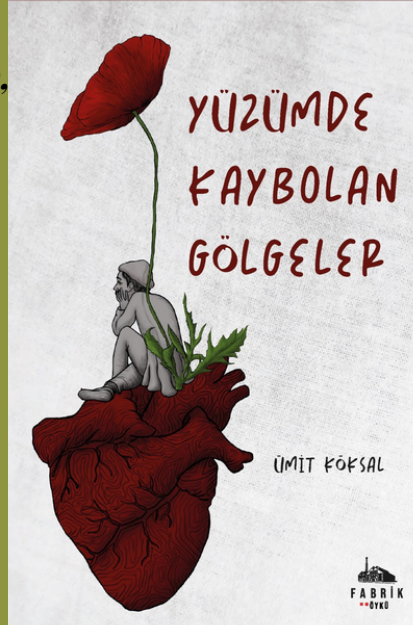
ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

42

Yüzümdede Kaybolan Gölgele,
Ümit Köksal, Öykü, Fabrik Kitap,
Temmuz 2023
(Tanıtım Bülteninden)

Ümit Köksal, birbirlerine ince örgüyle bağlı öykülerinde, arayış, yolculuk ve olgunlaşma serüvenini merkeze alıyor. Karakter, deneyimleriyle kendini tanımaya, kendini tanıdıkça hayatı anlamlandırmaya başlıyor. Bazen parşömende yazılı kelimenin anlam serüvenini, bazen nesneleri özü, işlevi ve hikayesiyle satan bir eskiciyi, bazense hezârfen çırağının ebru sanatıyla tanışıklık hikâyesini okuyucuya sunuyor. Hay bin Yakzan, Salaman ve Absal, Binbir Gece Masalları gibi kadim eserlere göz kırıyor. “Esasen kişi önce kendi hikâyesini bilmeli, kendine erişmesi o zaman sağlanır. Yoksa hikâyenin çevresinde dönüp dolaşır da, çekirdeğine dâhil olamaz. Uzaktan seyreder de yakın olamaz. Görür de göz olamaz. Hem kendi, hem de başka yuvalara yabancı kalır. Uzağı anlamak için önce yakını görmelisin. Bu sırada da hikâyeler sabit durmaz, geçen günler yanına yenilerini ekler. Kişi ne yaparsa yapsın bu hikâyelere yetişemez. Birinin hikâyesi olmadan diğeri eksik kalır.”

Benim Rüylarım Hep Çıkar,
Esra Kahya, Öykü, İletişim Yayınları,
Temmuz 2023
(Tanıtım Bülteninden)

“Taşlıktayım. Elimde makas. Yağmur yağıyor. Tulumbanın kıyısına oturdum. Önümde cansız bez bebekler. İçine böcekli yünler dolduracağım, büyülü kâğıdın arasına da altın sarısı saçlarımdan. Büyülü bir bebek yapmalı. Tam kalbinde saçlarım. İğneyi oraya, hayatının aktığı yere sokmalı ki benim yandığım yerden yansın...”

Umay’dan nefes isteyenler, büyü yazılı bez bebekler, musibetlere karşı yakılan tütsüler, gerçeğe karışan rüyalar, dünyayı daha güzel bir yere dönüştüren kehribarlar, adaklar, muskalar, dualar, beddualar... Benim Rüylarım Hep Çıkar, kendinden efsunlu öykülerin kitabı.

Esra Kahya, metaforlarla örülü bir dilin hünerli yazarı. Edebiyatımızda yeni ama kalıcı olacak bir ses.

Bizimki Türkçe Sevdası,
Ekrem Erdem, Edebiyat
Yazıları, TDED Yayınları,
Ocak 2023
(Tanıtım Bülteninden)

Güzel bir Türkçenin yeni nesillere aktararak varlığını sürdürebilmesi için, kişisel ve toplumsal duyarlılık esastır. Bu konuda milletçe hepimiz bilinçli bir gayretin içine girmek zorundayız.

Dilimizin bozulmasını önlemek ve yabancılaşmasının önüne geçmek için, dil eğitimi ciddi olarak gözden geçirilmeli ve öğrencilerimize iyi bir dil şuuru kazandırılmalıdır.

Bu çerçevede okul öncesi eğitimden başlayarak yükseköğretime kadar dil eğitimiyle ilgili gerekli tedbirler alınmalı ve birtakım düzenlemeler yapılmalıdır.

Dilimizin dünyada hak ettiği yere gelebilmesi için, önce sağlam bir dil şuuruna sahip olmamız, ardından da dilimizi her türlü ilmî araştırmayı ifade edebilecek şekilde zenginleştirmemiz ve işlememiz gerekmektedir.

Sözün özü; önce kendimizden başlayarak, konuşmalarımızdan yazılarımıza; ürettiğimiz mal ve hizmetlerden, satın alıp kullandığımız ürünlerin adlarına; iş yerimizden, çocuklarımıza verdiğimiz isimlere kadar Türkçe konusunda duyarlı ve sorumlu hareket etmek mecburiyetindeyiz.

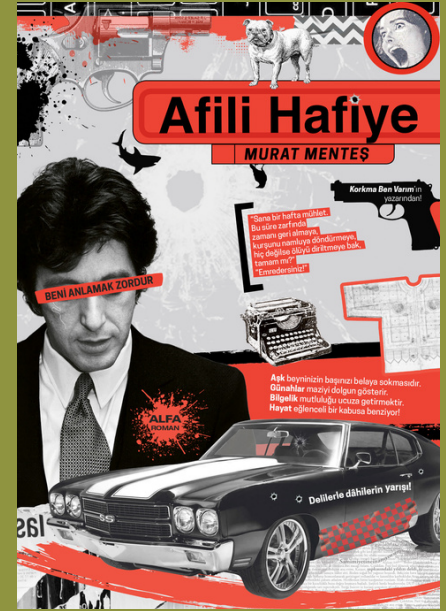
Afili Hafîye, Murat Menteş, Roman,
Alfa Yayıncılık, Temmuz 2023
(Tanıtım bülteninden)

Kusursuz cinayet işle sonsuz aşkı bul!
 Alp Laçın O, Kayıp Şahıslar Bürosu'nda komiser. Gizli görevdeyken, cazibeli bir kadına rastlar. Küçük bir maymun, kadının fotoğrafını çeker. Eski 'hacker' Merih Kızıl'a göre, kadın dünyadaki 1 milyar 800 milyon kameranın hiçbirine yakalanmamıştır:

“Komiserim, bu kadın dünyada var değil!” Namevcut Hatun'dan Alp'e aşk mektupları, hediyeler gelir. Derbeder dedektif, acayip belalardan kurtulup, meçhul sevgiliyi bulabilecek midir?..

Afili Hafîye, Yalın Alpay'ın “Menteş Sistemi” dediği orijinal anlatı düzeniyle kurgulanmış bir roman. Akıcı, süprizli, komik ve derin.

Evden kaçan şair Okan Yunus Okyanus, roman makinesi mucidi Yahya Hayhay, duvarlardan geçen dilber Yegane Yedigâr, zihin okuyan aynasız Kâmi Koma,bedduacı Asuman, sıkı polis Perçin Çeper gibi ilginç karakterlerle dolu, görkemli bir macera.

ÖYKÜMEN SÖZLÜK

ÖYKÜMEN

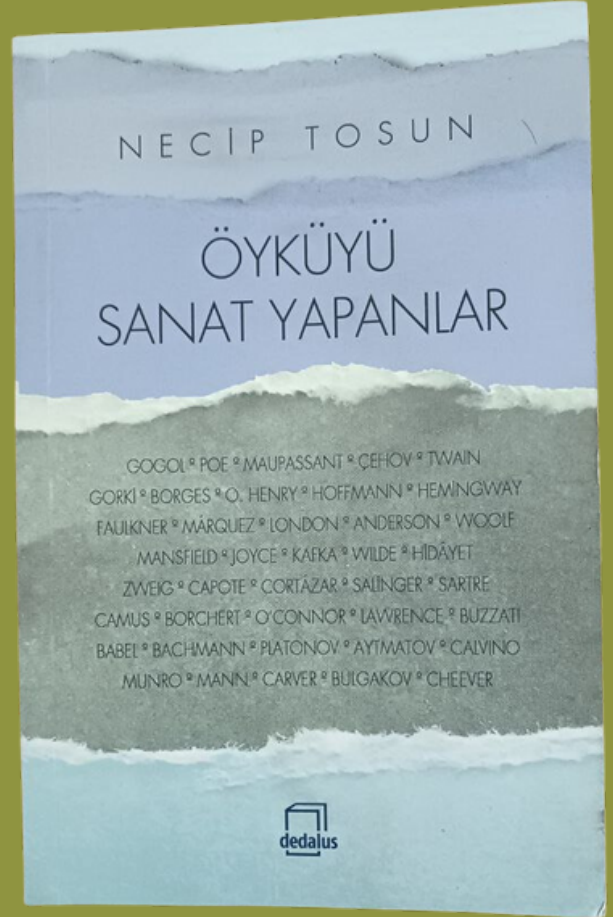
İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

SİNEMASAL ANLATIM

Anlatmaktan çok göstermeyi, daha doğrusu göstererek anlatmayı hedefleyen öykücüler, öykülerinde; peş peşe fotoğraflar, hareketli görüntüler, tasvirler sıralarlar. Tıpkı bir slayt gösterisi gibi, bir film gibi, görüntüler akar, akar. Kamera, objektif, kahramanın, çevrenin, mekânın üzerinde gider gelir. Bol bol resimler çizilir, fotoğraflar aktarılır. Daha çok yapılan eylem, onun arkasındaki mekân resmedilir. Eğer bu kurgulama iyi yapılırsa, görüntüler iyi çizilirse, insanın yıllarca unutamayacağı etkili resimler çıkar ortaya. Böylece anlatım daha etkili ve vurucu bir hâle gelir.

Bilindiği gibi bir filmde görüntüden görüntüye, sahneden sahneye, belli bir ritim ile gidilir. Film, durmaksızın gösterir anlatır ve mekân sınırı tanımaz. Aynı anda hem göze hem kulağa hitap etme avantajı nedeniyle de dünyasını kolay kurar ve muhatabını kolay inandırır. Bütün bunlar pek çok sanatçıyı etkilemiştir. Bu anlamda elindeki kalemi kamera gibi kullanan ve durmaksızın gösteren öykücülerin sayısı hiç de az değildir. Bu tavırda elbette çağın sanatı sinemanın etkisi olmuştur. Pek çok öykü, sanki bir çevirim senaryosu, kısa film senaryosudur. Sürekli görüntüleyen, gösteren metinler.

Ne vakit öykü belleğimizi zorlasak aklımızda hep o unutulmaz

görüntülerin kaldığını görürüz. Etkili, unutulmaz, çarpıcı görüntüler, resimler. Öyküyü tanımlayan, onu simgeleyen görüntüler. Bu anlamda resimler insan zihninde daha kalıcı yerler ediniyor. İnsan onları daha kolay ve uzun süre muhafaza ediyor. Galiba cümleler ve olaylar daha az kalıcı olurken, hafıza resimlere, fotoğraflara daha fazla sahip çıkıyor. Meselâ sevdiğimiz kimi öykülerin anlatımını çok iyi hatırlayamasak da oradan bir iki görüntüyü kolayca çıkartabiliriz.

Görüntüleme/gösterme tekniğinin de modern hayat düşünüldüğünde

oldukça fonksiyonel olduğunu söyleyebiliriz. Çünkü insan günümüzde imajlarla, sembollerle, görüntülerle düşünüyor ve bir şeyi görüntülerle daha çabuk algılıyor. İnsanın görmek için çok büyük bir çaba sarf etmesi gerekmiyor ve görme onun doğasında hep var olan bir yeteneği. Kaba bir yaklaşımla, günümüzde nasıl sinemamn simgeleşmiş (özetlenmiş hâli mi demeliydik) hâli olarak "clip"ler bir fonksiyon yüklenmişlerse romanın yoğunlaşmış, simgeleşmiş hâli olarak algılanan öyküler de böyle bir fonksiyon yüklenebilir, gelişim, evrim gösterebilirler. Bunun iyi bir şey olup olmadığı kuşkusuz tartışılabilir. Ama ileride öykünün böyle bir fonksiyon yüklenebileceği düşünülebilir. Modern hayat öykücülere bunu dayatabilir ya da öyküyü bu yönde değiştirebilir. Modern hayatın "fast food"u elbette, "Clip"i de olabilir. Çağımızın görsellik çağı olduğu düşünülürse bu dönüşüm hiç de imkânsız gibi görünmüyor doğrusu.

Necip Tosun, Öyküyü Sanat Yapanlar, Dedalus, s. 307-309

**Bu metin ilgili kitapta bulunan "Wolfgang Borchert: Sinemasal Öyküler" adlı bölümden parçalar halinde alınan alıntılarının birleştirilmesiyle oluşturulmuş.*

KUR'AN KISSALARI

Öte yandan sözlü halk hikâyeleri, mitolojik hikâyeler ve kutsal metinlerdeki hikâyeler bu kitaplar yazılmadan çok önce, hem de asırlardır dünya üzerinde dolaşımdaydı. Örneğin elimizde 610 yılında nazil olmaya başlayan bir kutsal kitap var: Kur'an-ı Kerim. Yani 7. asırdan beri olan bir kitap, Üstelik bu kitabın önemli bir kısmını kıssalar yani hikâyeler oluşturmakta, Peki, özünde dinî bir amaç taşıyan bu kıssalar bir yandan da hikâye türüne herhangi bir katkı sağlamış olabilir mi? Hikâyeciler kıssalardan bir anlatım tekniği öğrenmiş, bazı konularda onlardan ilham almış olabilirler mi? Hikâyenin temel unsurlarının Kur'an kıssalarında bir karşılığı var mı? Bu yazıda bu soruların cevabını arayacağım.

Malum olduğu üzere klasik hikâye yapısında bir odak karakter yani protagonist vardır. Protagonist değişimle ilgili olarak güçlü bir arzu ihtiyaç denir. Tabii protagonistin olduğu yerde bir de engelleyici unsur yani antagonist vardır. Kur'an kıssalarına baktığımız zaman bu yapının orada hazır olduğunu görürüz. Peygamberlerin tevhit inancını tebliğ etmek gibi dramatik bir sorumlulukları

vardır. Gelişime ve değişime dair güçlü bir arzu duyarlar ve bazen şeytan bazen bir hükümdar bazen bir hastalık bazen de inkârda ısrarcı bir kavim tarafından bir müddet için engellenirler.

Hikâyenin bir diğer unsuru olan diyalogla anlatma Kur'an'ın genelinde olduğu gibi kıssalar da sıklıkla başvurulan bir yöntemdir. Bu diyaloglar; çarpıcıdır, kıssadaki bir gelişmeye işaret eder, çıkarılırlarsa kıssanın anlam bütünlüğü bozulur, kıssanın mesajını netleştirirler. Yani kıssalar, bir öyküde diyaloga nasıl ve neden yer verilmesi gerektiğini farklı şekillerde gösterir.

Safiye Gölbaşı, Hikâyenin Öncül İşareti: Kur'an Kıssaları, Hece Öykü Dergisi, Sayı 104, Sayfa 124-135

İshak Edebiyat'ı 1 Ekim 2019 tarihinde kurduk. O günden bu yana yüzlerce öykü-deneme-inceleme yazısı yayımladık. Bizlere gönderilen her öyküyü özenle okuyup oyluyoruz ve her yazara mutlaka olumlu ya da olumsuz dönüş yapıyoruz. Elimizden geldiğince öyküler hakkındaki fikirlerimizi de yazarlara iletiyoruz. Çağımız öykücülüğüne bir nebze de olsa katkı sağlamak adına varız. İsmimizi, Onat Kutlar'ın "İshak" isimli kitabından aldığımızı gururla belirtiriz.

Sadece öykü konuşup tartışıyoruz.
Öykü seven, okuyan, yazan herkes baş tacımızdır.

ÖYKÜMEN

İKİ AYLIK ÇEVİRİM İÇİ ÖYKÜ DERGİSİ

İSHAK EDEBİYAT

SADECE ÖYKÜ

 <https://www.ishakedebiyat.com/>

 ishakedebiyat@gmail.com

 <https://www.instagram.com/ishakedebiyat/>

 <https://twitter.com/EdebiyatIshak>